

Partijwijzer Vlaamse en federale verkiezingen 2024

Hoe kijken politieke partijen
naar onze standpunten?

Inleiding

Onze volgende regeringen hebben de grote verantwoordelijkheid om tijdens de periode 2024 - 2030 een krachtdadig beleid uit te werken waarmee we de biodiversiteits- en klimaatcrisis kunnen beheersen. Dat vraagt doortastende maatregelen op verschillende beleidsdomeinen. Maar het vraagt ook en vooral een wervend maatschappelijk project dat iedereen meeneemt. Want een maatschappelijk draagvlak krijg je enkel als je als politicus ook oog hebt voor mensen die minder goed gewapend zijn om om te gaan met snelle maatschappelijke veranderingen.

Als milieubeweging hebben we daarom aan politieke partijen^(*) een uitgebreide lijst van stellingen voorgelegd. Voor verschillende thema's (meer en betere natuur, energiezuinig wonen, openbaar vervoer, gezonde voeding, fiscaliteit, open ruimte, hernieuwbare energie,...) hebben we hen gevraagd aan te geven in welke mate ze helemaal niet akkoord tot helemaal wel akkoord zijn met een aantal stellingen. Dat konden ze doen door een score te geven op een schaal van 1 tot 5. Een score 1 betekent dat ze het volledig oneens zijn met de stelling en met ons standpunt als milieubeweging. Een score van 5 betekent dat ze ons standpunt als milieubeweging volledig onderschrijven. Per stelling konden de politieke partijen hun score tekstueel motiveren.

In deze brochure vind je, per thema gebundeld, alle scores op alle stellingen, met telkens ook de motivatie die de partijen hebben toegevoegd.

We hebben de scores voor de visuele leesbaarheid als volgt omgezet naar smileys:

Met deze partijwijzer willen we transparant maken voor welke thema's er politiek draagvlak is voor onze standpunten, en voor welke thema's we als milieubeweging de volgende jaren voluit aan de slag moeten om dat politieke draagvlak mee op te bouwen. Uiteraard is dit zelden een zwart-wit verhaal.

Daarnaast zullen we de antwoorden van de politieke partijen de komende jaren gebruiken om te evalueren of hun politieke realisaties (als meerderheidspartij of oppositiepartij) na de verkiezingen in het verlengde liggen van hun ambities voor de verkiezingen.

Veel leesplezier!

Colofon

Lay-out: Geert Jespers.

Beeld cover: ID/Frederiek Vande Velde

Meer info: Benjamin Clarysse - benjamin.clarysse@bblv.be

Overname en gebruik van deze publicatie wordt aangemoedigd mits bronvermelding. Deze brochure is louter ter informatie opgesteld. De uitgever noch de auteurs kunnen aansprakelijk gesteld worden voor onjuiste gegevens.

Deze brochure kadert in de campagne 'Ik verdien meer', die de volledige milieubeweging heeft opgezet naar aanleiding van de verkiezingen in 2024. Zie [ik-verdien-meer.be](https://www.ikverdienmeer.be)

^(*) Bond Beter Leefmilieu is een netwerkorganisatie die bouwt aan een duurzame wereld, samen met diverse organisaties uit de milieubeweging, maar bv. ook uit de welzijnssector en de sociale economie - en zo met alle mensen uit onze maatschappij. De partij Vlaams Belang zet zich af tegen de wetenschappelijke consensus dat dringende actie nodig is om de klimaat- en biodiversiteitscrisis aan te pakken. Bovendien heeft duurzaamheid niet alleen betrekking op natuur, milieu en klimaat, maar ook op het welzijn van alle mensen, ongeacht hun achtergrond. We streven naar een rechtvaardige en inclusieve samenleving waarin alle mensen gelijke kansen hebben en gelijkwaardig behandeld worden. De standpunten van Vlaams Belang over immigratie en multiculturalisme druisen in tegen deze principes, omdat ze kunnen leiden tot discriminatie en uitsluiting van bepaalde bevolkingsgroepen.

Verantwoordelijke uitgever: Danny Jacobs, Tweekerkenstraat 47, 1000 Brussel

De vragenlijst

Duurzame landbouw en voeding	6
Agro-ecologie wordt het businessmodel van het toekomstig landbouwbeleid.	6
Vlaanderen voert sterke bufferzones in voor pesticiden rond scholen, rusthuizen en huizen om de gezondheid van (kwetsbare) burgers te beschermen.	8
Vlaanderen maakt werk van bindende doelstellingen inzake de productie en consumptie van plantaardige voeding.	10
Vlaanderen legt aan bedrijven verplichte maatregelen op om zo de strijd met voedselverspilling sterker aan te gaan.	12
Vlaanderen reduceert haar veestapel met 50% tegen 2030.	14
Energiezuinig wonen	16
Er is nood aan op maat gemaakte voorfinanciering die iedere woningeigenaar (meer dan 5 jaar) toegang geeft tot diepe renovatie.	16
Vlaanderen bouwt tegen 2030 200.000 extra sociale woningen en renoveert het bestaande patrimonium.	18
De huurprijsindexatiestop voor energievervlindende woningen is een noodzakelijke maatregel.	20
De renovatieverplichting bij notariële overdracht moet uitgebreid worden met een fossielvrije duurzame verwarming eis.	22
Groene fiscale hervorming en rechtvaardige transitie	24
België voert een taxshift door die gunstregimes voor fossiele brandstoffen geleidelijk afschaft tegen 2030 en verschuift naar hernieuwbare energie op een sociaal rechtvaardige manier.	24
België maakt werk van een rechtvaardige transitie, die werknemers in sectoren waar de activiteit zal afnemen identificeert en ondersteunt en de creatie van duizenden kwalitatieve jobs in de duurzame sectoren van de transitie ondersteunt.	26
Een ecologische transitie impliceert het verbreden van de huidige politieke doelstelling van "koopkracht" naar een van "waardig kunnen leven" binnen de grenzen van de planeet.	28
België voert een ambitieuze fiscale hervorming door. Deze hervorming, die het principe "de vervuiler betaalt" zo goed mogelijk integreert, genereert de middelen die nodig zijn om te investeren in een rechtvaardige transitie.	30
Er komt een einde aan het gunstige belastingregime voor bedrijfswagens.	32

Natuur en biodiversiteit	34
Elke burger heeft recht op een groene en gezonde leefomgeving, volgens de 3-30-300 regel.	34
Vlaanderen verzekert de realisatie van 10.000 hectare bosuitbreiding tegen 2030.	36
Tegen 2030 is natuur beschermd op minstens 30% van het Vlaamse grondgebied en op 10% strikt beschermd.	38
Vlaanderen stelt een onmiddellijk moratorium in op het kappen van onze meest waardevolle bossen, en zorgt voor een steile afname van alle ontbossing.	40
Vlaanderen realiseert het herstel van 30.000 hectare natte natuur tegen 2030.	42
België haalt ontbossing en biodiversiteitsverlies uit de winkelrekken tegen 2030.	44
Vlaanderen engageert zich voluit voor de implementatie van de Europese natuurherstelwet.	46
Alle overheidsfinanciering die schadelijk is voor de natuur wordt stopgezet en er komen waarborgen dat er geen nieuwe subsidies mogelijk zijn die schadelijk zijn voor de natuur (Europees "Do No Significant Harm" principe).	48
Als lid van het Internationaal Strafhof sluit België zich aan bij een coalitie van landen die bereid zijn het Statuut van Rome te wijzigen om ecocide als vijfde internationale misdaad te erkennen.	50
De jacht op bedreigde diersoorten zoals bv. patrijs moet verboden worden.	52
Omslag naar 100 % hernieuwbare energie	54
De levensduurverlenging of bouw van nieuwe kerncentrales is een verspilling van belastinggeld.	54
Vlaanderen haalt alle openbaredienstverplichtingen uit de elektriciteitsfactuur om zo verwarmen met een warmtepomp financieel aantrekkelijk te maken.	56
De Federale Regering voert een verbod in op de overslag van Russisch LNG.	58
Open ruimte en water	60
Vlaanderen schrapt jaarlijks 2000 hectare slecht gelegen bouwgrond, met een focus op overstromingsgebied, waardevolle natuur of bos.	60
Om de realisatie van de bouwshift te verzekeren, keert Vlaanderen terug naar een betaalbare planschaderegeling.	62
België bakent een marien reservaat af van 10% van het oppervlak van het Belgisch deel van de Noordzee tegen 2030.	64
België versterkt zijn rol als "Blue leader" door een moratorium op diepzeebodem mijnbouw toe te passen.	66

Openbaar vervoer	68
Om het openbaar vervoer vlotter te maken, hebben we een geïntegreerd netwerk, dienstregeling en een geïntegreerd tarief en ticketsysteem nodig voor alle openbaar vervoer in heel België.	68
De Lijn heeft meer werkings- en investeringsmiddelen nodig om een kwalitatief en betrouwbaar aanbod te voorzien.	70
Alle bussen van De Lijn zijn elektrische bussen tegen 2030.	72
Terugdringen broeikasgassen	74
In de gewestelijke en federale regeerakkoorden wordt een becijferde implementatieroute opgenomen om -55% reductie broeikasgasuitstoot in 2030 (ETS + non-ETS) te realiseren.	74
België en Europa leggen een wettelijke doelstelling vast om tegen 2040 de directe uitstoot van broeikasgassen met minstens 95% te verminderen ten opzichte van 1990, en streeft ernaar om tegen die datum klimaatneutraal te zijn.	76
Overheden voeren een verplichte koolstofvoetafdruk en klimaatroadmap in voor elk bedrijf in de zware industrie, inclusief wereldwijde scope 3 broeikasgasemissies, met onafhankelijke controle.	78
Ons energieverbruik wordt gehalveerd tegen 2050.	80

DUURZAME LANDBOUW EN VOEDING

Agro-ecologie wordt het businessmodel van het toekomstig landbouwbeleid.

Eén derde van het budget van Europa gaat naar landbouw. Toch slaagt dat Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) er niet in om een landbouwsysteem in evenwicht met de natuur te creëren noch de landbouwer een eerlijk inkomen te garanderen. Er is nood aan een nieuw, toekomstgericht landbouwbeleid dat het voor landbouwers makkelijker maakt om duurzaam te boeren en binnen de draagkracht van het milieu te blijven. Het ondersteunen van landbouwers om meer agro-ecologisch te werken moet in het volgende GLB centraal staan. Subsidies en wetgeving die de omschakeling naar agro-ecologie tegenwerken moeten stopgezet of bijgestuurd worden.

cd&v

GROEN

NVA
VOOR VLAANDEREN. VOOR WELVAART

open vld

pvda

VOORUIT

cd&v

Dat wat met "agro-ecologie" bedoeld wordt, is onduidelijk, maar akkoord dat het GLB het de landbouwers makkelijker moet maken om duurzaam te boeren binnen de draagkracht van de leefomgeving.

Groen

We trekken als Groen voluit de kaart van agro-ecologische landbouw. Agro-ecologische boeren werken samen met de natuur om voedsel te produceren. Ze produceren in de eerste plaats voor de nabije gemeenschap. Een agro-ecologisch voedselsysteem streeft naar een rechtvaardige prijs voor de hele keten, ook voor de boer. Agro-ecologie streeft ook naar een actieve consument die zich bewust is van het belang van een gezonde, milieuvriendelijke voeding. We Kiezen ook voor meer biologische landbouw. In Vlaanderen is het areaal aan biolandbouw slechts 1,4 %. Groen wil het ambitieniveau voor biologische productie in Vlaanderen in overeenstemming brengen met dat in Nederland: 15% biolandbouw tegen 2030. Agro-ecologie is tegelijk ook de meest sociale keuze : toegang tot gronden, sociale (voedsel) zekerheid, eerlijk prijzenbeleid zijn stuk voor stuk ook agro-ecologische uitgangspunten.

N-VA

Om ervoor te zorgen dat de landbouwer een beter inkomen heeft, moet (1) er een betere waardeverdeling doorheen de keten komen, (2) minder administratieve lasten zijn, (3) minder verstikkende Europese regelgeving en (4) een gelijk speelveld gecreëerd worden. Agro-ecologie is één van de antwoorden, en mocht voor ons verder gaan dan het huidige GLB. Het GLB stuurt nog steeds op schaalvergroting aan, al zijn er wel meer elementen die de vergroening behelpen (ecoregelingen). We waren er niet van overtuigd dat het nieuwe GLB de situatie van de boer of natuur zou verbeteren, dus hebben we tegengestemd. Echter, om nu te zeggen dat agro-ecologie de enige optie is, daar zijn we niet mee akkoord. Het is één van de oplossingen, maar het is een én én verhaal. Ook de industriële landbouw is bv nog nodig, want agro-ecologie is minder productief en onzekerder. De wereld moet gevoed worden, en hier veel minder produceren, betekent ook dat het elders met lagere standaarden/kwaliteit wordt geproduceerd. We moeten altijd het heeplaatje bekijken.

Open Vld

Het aandeel van Landbouw in het Europees budget is op veertig jaar tijd meer dan gehalveerd van 72% begin jaren tachtig naar één derde nu. Bovendien worden de Europese fondsen sinds de McSherry-hervorming begin jaren negentig niet meer ingezet voor een gegarandeerde prijzenpolitiek, die leidde tot melkplassen en boterbergen, maar voor inkomenssteun die gekoppeld wordt aan steeds sterkere vergroenings- en verduurzamingsvoorwaarden. Het landbouwbeleid is dus al meer dan dertig jaar aan het verduurzamen, maar moet die lijn in de toekomst nog versterken. De toepassing van agro-ecologische principes moet hier als hervormingsprincipe alle kansen krijgen waar het een relevante rol kan spelen, ook op het vlak van investeringen en onderzoek.

PVDA

Vandaag zitten onze boeren in een wurggreep van de agro-industrie en de banken, met dumpingprijzen en enorme druk tot schaalvergroting. We pleiten voor een transitie naar agro-ecologische landbouw, maar daarvoor is het cruciaal dat we de boeren steunen: met goede prijzen voor producten van hoge kwaliteit, publieke steun voor kleine en nieuwe boeren, een publieke investeringsbank voor investeringen en bescherming tegen oneerlijke handelsakkoorden. We pleiten ook voor openbare landbouwonderzoekscentra die zich concentreren op het ontwikkelen van de beste methodes voor agro-ecologie, aangepast aan onze streken en culturen. Een overhaaste en ondoordachte stop van subsidies in de landbouwsector is echter geen optie gezien de huidige onzekerheid bij de boeren. Zij hebben rechtszekerheid en een degelijk inkomen nodig om de transitie te kunnen volhouden.

Vooruit

Voor Vooruit is het duidelijk: we moeten naar een duurzaam voedselsysteem. Daarbij moeten we rekening houden met de productiviteit en rendabiliteit van onze landbouwbedrijven. Daarom moeten we er in de eerste plaats voor zorgen dat de marges van landbouwers voldoende groot zijn om die overstap te maken. Met een zo kort mogelijke keten tussen boer en consument en meer bevoegdheid voor de concurrentieautoriteit om in te grijpen in de agro-voedingsketen. Daarnaast herverdelen we de directe Europese steun voor landbouwers. Minder voor de agro-industrie en grote landbouwbedrijven, meer voor de gewone landbouwers. En op termijn maken we van het gemeenschappelijk landbouwbeleid een volwaardig transitiefonds voor een nieuw landbouwmodel. Zo gaan onze natuur én onze landbouwers erop vooruit.

DUURZAME LANDBOUW EN VOEDING

Vlaanderen voert sterke bufferzones in voor pesticiden rond scholen, rusthuizen en huizen om de gezondheid van (kwetsbare) burgers te beschermen.

De bufferzones zijn vandaag gebruikelijk 1 tot 10 meter breed, wat onvoldoende is. Mensen die naast een akker of boomgaard wonen, krijgen regelmatig een pesticidenevel over zich. Recent onderzoek adviseert een bufferzone van 500 meter rond huiskavels.

cd&v

GROEN

NVA
VOOR VLAANDEREN. VOOR WELVAART

open vld

pvda

VOORUIT

cd&v

Akkoord om in de buurt van huisvesting, onderwijsinstellingen, zorgvoorzieningen en vergelijkbare residentiële gebouwen in beschermende afstandsregels te voorzien.

Groen

Groen wil dat er eindelijk actief werk gemaakt wordt van het verminderen van het gebruik van pesticiden en kunstmeststoffen. We streven naar zero pesticiden resten in ons eten. Als toch nog gespoten wordt, willen we kwetsbare groepen en plekken maximaal beschermen door buffergebieden in te stellen rond parken, scholen en sportterreinen, de omgeving van zorginstellingen en woonwijken. Maar ook ter bescherming van Natura 2000 gebieden. Rond waterwingebieden wordt het gebruik van pesticiden verboden. De milieubeweging startte een gerechtszaak op tegen de Vlaamse regering: zij willen minstens 35% van ons Vlaams grondgebied pesticidenvrij krijgen. Dat steunen wij. De BTW-korting op pesticiden wordt afgeschaft en de achterpoortjes via online aankopen van pesticiden gesloten.

N-VA

We zijn geen voorstander van een algemeen verbod. Geval per geval moet worden bekeken, ook bv hoe de pesticiden worden gebruikt. Wanneer dit op een slimme manier gebeurt, dan is dat al een heel ander verhaal dan wanneer dat niet gebeurt. Ook zijn specifieke afspraken van wanneer er mag worden gespoten en wanneer niet ook mogelijk. Reductie moet wel worden nagestreefd, maar steeds moeten ook andere belangen in de schaal worden gelegd.

Open Vld

Vanzelfsprekend is de gezondheid van kwetsbare groepen een prioriteit. De vraag is alleen of dit soort drastische maatregelen in een ruimtelijk versnipperd, dichtbevolkt en sterk verstedelijkt Vlaanderen praktisch haalbaar zijn? Hoeveel boeren gaan hierdoor getroffen worden? En welke impact heeft dit op de oogst en onze voedselvoorziening? En op de teeltvrijheid van de boeren? We zijn voor afbouw van pesticiden, maar op een realistische manier. Daarnaast rijst de vraag hoe ongezond de omstandigheden elders zijn? Scholen gelegen aan wegen met veel verkeer en uitstoot bijvoorbeeld, kunnen ook niet zomaar in een straal van 500 meter autovrij worden.

PVDA

De volksgezondheid is cruciaal. Vandaag zitten onze boeren in een wurggreep van de agro-industrie en de banken, met dumpingprijzen en enorme druk tot schaalvergroting. We willen de boeren helpen hun afhankelijkheid van pesticide af te bouwen en pleiten daarom voor een transitie naar agro-ecologische landbouw. Het is essentieel dat we de boeren daarbij steunen: met goede prijzen voor producten van hoge kwaliteit, publieke steun voor kleine en nieuwe boeren, een publieke investeringsbank voor investeringen en bescherming tegen oneerlijke handelsakkoorden. We pleiten ook voor openbare landbouwonderzoekscentra die zich concentreren op het ontwikkelen van de beste methodes voor agro-ecologie, aangepast aan onze streken en culturen. Daarnaast willen we meer onderzoek naar schadelijke stoffen in leefmilieu en de effecten van die stoffen op de organismen en op de gezondheid van de mens.

Vooruit

Voor Vooruit is het terugdringen van het risico van pesticiden absoluut een prioriteit. Zowel voor de biodiversiteitscrisis, de gezondheid van landbouwers en omwonenden. Het gebruik van pesticiden maakt landelijk wonen, in tegenstelling tot de perceptie, niet altijd gezonder dan wonen in de stad. We moeten het risico van pesticiden dus enorm afbouwen maar die afbouw moet ook werkbaar blijven voor landbouwers. Een verhoging van de bufferzone moet gepaard gaan met meer ondersteuning voor landbouwers om landbouwpraktijken (zoals precisielandbouw, niet-chemische alternatieven, geïntegreerde gewasbescherming) toe te passen die minder of gericht pesticiden kunnen gebruiken. Zo verminderen we het risico van pesticiden zonder landbouwbedrijven extra onder druk te zetten.

DUURZAME LANDBOUW EN VOEDING

Vlaanderen maakt werk van bindende doelstellingen inzake de productie en consumptie van plantaardige voeding.

De shift naar meer plantaardige voeding is (deel van) de oplossing voor tal van problematieken, zoals stikstof, klimaat, lucht- en waterkwaliteit, en volksgezondheid. De gemiddelde Vlaming eet meer (rood) vlees dan gezond is, en de intensieve veehouderij zorgt voor tal van milieuproblematieken, zoals de stikstofproblematiek.

cd&v

GROEN

NVA
VOOR VLAANDEREN. VOOR WELVAART

open vld

pvda

VOORUIT

cd&v

Het preventiebeleid moet mensen ertoe aanzetten dat ze gezondere voedingskeuzes maken. We doen dit in de eerste plaats op individueel niveau door mensen te informeren en te sensibiliseren. Daarnaast moet de gezondere keuze ook de makkelijkere keuze zijn, door een evenwichtig voedselaanbod te verzekeren. 'Bindende doelstellingen' op vlak van voedselconsumptie lijkt ons echter een vreemde zaak aangezien dit kan betekenen dat mensen geen vrije keuze meer zouden krijgen over wat ze eten.

Groen

Groen wil een plantaardig voedingspatroon stimuleren. Veel consumenten kiezen bewust voor een meer vegetarisch menu of willen minder vlees eten. We vinden het belangrijk dat alle goede alternatieven voor vlees van geslachte dieren in voldoende mate en tegen betaalbare prijzen beschikbaar zijn. We stimuleren eerst meer plantaardige alternatieven (zoals bijv. peulvruchten of paddenstoelen). Groen wil dat de Vlaamse overheid onderzoek naar vleesvervangers stimuleert en zorgt voor een goed vestigingsklimaat experimenteeruimte voor ondernemers die alternatieven voor het slachten van dieren ontwikkelen. We denken dan aan duurzame plantaardige vlees- en zuivelvervangers, de ontwikkeling van nieuwe eiwitten op basis van insecten of wormen, nieuwe eiwitten op basis van de fermentatie van microben of microalgen of op basis van cellulair gekweekte eiwitten (kweekvlees).

N-VA

We maken de Vlaming bewust van de impact van consumptie, maar we zijn geen voorstander van verplichtingen voor productie of consumptie. Een vrije markt leidt nog steeds tot het beste resultaat, al moet er soms wat worden bijgestuurd. We zorgen voor een verduurzaming in de landbouw, zowel op vlak van bedrijfsvoering als de impact op milieu, natuur, en dierenwelzijn. De Vlaamse voedselstrategie vormt daarbij een belangrijke leidraad. Via de bestaande Europese landbouwsubsidies stimuleren en ondersteunen we de shift naar duurzame productiemethodes. Samen met Europa zorgen we voor de omslag van onze voedselproductie waarbij Vlaanderen duidelijk kiest voor kwaliteit boven kwantiteit. We reduceren onze veestapel. De milieugebruiksruimte wordt door de uitstoot van die intensieve veeteelt systematisch overschreden. Om de reductie te verwezenlijken, stellen we een strategisch plan op voor de toekomst van de veeteelt in Vlaanderen. Daarbij kijken we onder meer naar innovatie, grondgebonden veeteelt en een eiwitshift.

Open Vld

We ondersteunen inspanningen die mensen aanzetten tot meer plantaardige voedingspatronen en kunnen daarbij akkoord gaan met streefcijfers, zoals die in het actieplan biologische landbouw worden vooropgesteld. We willen echter geen bevoogdend beleid waarin we mensen zeggen wat ze wel of niet in hun mond mogen stoppen. In de plaats van ons te vergapen op symbooldossiers als rood vlees, is het belangrijker te streven naar evenwichtige voedingspatronen. Rood vlees op zich is niet ongezonder. Te veel rood vlees eten is dat wel. Bovendien is Vlaanderen een specifieke landbouwregio, die er wel in slaagt om op een eco-efficiënte manier voeding te produceren. Daarom is het belangrijk de mensen aan te moedigen om zoveel mogelijk lokaal geproduceerde voeding te consumeren. Overigens zijn er ook plantaardige teelten die milieuproblematieken met zich brengen. Gewasbeschermingsmiddelen worden nu eenmaal niet gebruikt voor vleesproductie.

PVDA

De overheid moet werken aan een betere verhouding tussen plantaardige en dierlijke eiwitten in onze voeding, bijvoorbeeld door in alle kantines ook vegetarische schotels aan te bieden, naast de klassieke vleesgerechten.

Vooruit

De veedichtheid in Vlaanderen zit bij de hoogste van Europa. We kijken daarom naar effectieve technologische oplossingen, zoals veemanagement of voedingsaanpassingen voor uitstootvermindering. Maar dat is niet voldoende. Om de stikstofproblematiek op te lossen en de klimaatdoelstellingen te halen, kunnen we niet anders dan de veestapel ook af te bouwen. Het grootste deel van die vleesproductie is gericht op export. Als het van Vooruit afhangt, leggen we landbouwers geen vlees- of zuivelquota op. We gaan mensen ook niet dicteren hoeveel vlees of kaas ze wel of niet mogen eten.

DUURZAME LANDBOUW EN VOEDING

Vlaanderen legt aan bedrijven verplichte maatregelen op om zo de strijd met voedselverspilling sterker aan te gaan.

Eén derde van ons voedsel wordt verspild. Vlaanderen dient sterker in te zetten op een beleid dat voeding maximaal valoriseert doorheen de hele keten (van boer tot bord). Hiervoor zijn niet enkel vrijwillige initiatieven en sensibiliserende maatregelen nodig, maar ook regulering en een doordacht gebruik van fiscale instrumenten.

cd&v

GROEN

NVA
VOOR VLAANDEREN. VOOR WELVAART

open vld

pvda

VOORUIT

cd&v

Tegen 2025 moeten we de voedselverspilling in Vlaanderen met de helft verminderen. Onze partij heeft hiertoe een actieplan opgesteld. Dat moeten we vooral samen met bedrijven doen, eerdere dan hen van bovenaf onhaalbare regeltjes op te leggen. Daarom worden zeven actieprogramma's opgezet in samenwerking: samenwerking binnen productketens stimuleren; sectorspecifieke programma's opzetten die bedrijven ertoe aanzetten om voedselverlies op brede schaal in te perken op maat van elke sector; vanuit de keten voedselverlies terugdringen bij de consument; sociaal circulair ondernemen opschalen; start-ups rond voedselverlies ondersteunen; lokale besturen ondersteunen in hun lokale regierol; thuiskringlopen stimuleren.

Groen

Groen wil sterker inzetten op het beperken van voedselverliezen. Veel perfect eetbare voeding wordt nog weggegooid. Tegen 2030 moeten de voedselverliezen in heel de keten (van producent tot consument) gehalveerd worden. In de Brusselse Good Food-strategie wordt sterk ingezet op het beperking van voedselverliezen. De Vlaamse overheid heeft wel een programma om voedselverliezen te beperken, maar durft niet in te gaan tegen het winstmodel van bedrijven en warenhuizen die bewust aanzetten tot overconsumptie. Voedingsbedrijven kunnen zorgen voor meer "upcycling" van gewasbestanddelen, bijproducten en voedselresten die nu niet meer gebruikt worden voor menselijke consumptie. Ook in de retail moet voedselafval zoveel mogelijk hergebruikt kunnen worden als voedsel. In Brussel moeten supermarkten niet verkocht eten verplicht doneren aan voedselbanken, we willen dit ook in Vlaanderen invoeren.

N-VA

Om voedselverspilling tegen te gaan, is het belangrijk om heel de voedselketen mee te krijgen. Alle spelers in de keten willen ook een reductie van de verspilling, en werkten daarom mee aan een actieplan. Op 23 april 2021 keurde de Vlaamse Regering het Vlaams actieplan 'Voedselverlies en biomassa(rest)stromen circulair 2021-2025' definitief goed. Centraal staan het sluiten van de kringlopen van voedselverlies en biomassa(rest)stromen. De principes hiervoor zijn: meer preventie en minder verlies, beter sorteren en inzamelen, meer hoogwaardige valorisatie. Verplichtingen opleggen zal de situatie niet verbeteren, want iedereen in de hele keten wil mee. Het is ook een kwestie van op te sporen waarom er verspilling is, en die oorzaken ook aan te pakken samen met de stakeholders. We geloven dat ons actieplan een stap in de goede richting is, en veel informatie zal geven over de volgende te nemen stappen. We zijn er zeker van dat die dan ook zullen worden genomen, zonder allerlei verplichtingen. Een verplichting zullen we alleen opleggen bij noodzaak.

Open Vld

Er is nog werk aan de winkel, maar het zou nogal vreemd zijn dat we in Vlaanderen opeens onze toevlucht zouden nemen tot allerlei verplichtingen terwijl we al jaren tastbare resultaten boeken dankzij een overlegmodel dat resulteert in een meerjarenactieplan tegen voedselverlies. Een model dat werkt met voortgangsrapportage. Akkoord dus om de ambities te verhogen en dat aan de verschillende partners in de keten duidelijk te maken, maar de coöperatieve houding van iedereen de kop inslaan met eenzijdig opgelegde verplichtingen, lijkt ons niet de juiste aanpak. Overigens moeten we bij het beoordelen van onze mate van voedselverlies ook werken met uniforme Europese definities en rekening houden met het aandeel van het verspilde voedsel dat in de reststroom (voor diervoeding) terecht komt. Dat is in Vlaanderen een substantieel deel.

PVDA

De wereld produceert genoeg voedsel om iedereen te voeden, maar veel daarvan gaat verloren door voedselverspilling. Tegelijkertijd blijft het aantal mensen dat moet aankloppen bij de voedselbank stijgen. We vragen sterke maatregelen in de hele voedselketen om verspilling tegen te gaan.

Vooruit

Voor Vooruit is het duidelijk: voedselverspilling moet zoveel mogelijk beperkt worden. Zowel in de landbouw, voedingsindustrie als bij de supermarkten. Daarbij voorzien we een kader dat bedrijven verplicht om, waar mogelijk, overschotten beschikbaar te stellen aan hulporganisaties, scholen of woonzorgcentra. Daarnaast werken we alternatieven uit voor de 'ten minste houdbare regeling' op voeding. We bekijken ook welke producten vrijgesteld kunnen worden van de vermelding. En we responsabiliseren de agro-voedingsindustrie voor de voedingsproducten die onnodig verloren gaan tijdens het productieproces.

DUURZAME LANDBOUW EN VOEDING

Vlaanderen reduceert haar veestapel met 50% tegen 2030.

Om op ons Belgisch grondgebied naar een landbouw binnen de milieugrenzen te evolueren, zonder conflict ook tussen dierlijk en menselijk voedsel en in lijn met onze klimaatdoelen, is het noodzakelijk de omvang van de veestapel te verminderen als we over voldoende grond voor voedselproductie willen beschikken. Deze afbouw van de veestapel moet in de eerste plaats gericht zijn op (niet-grondgebonden) industriële bedrijven die uitsluitend gebaseerd zijn op een hoge veedichtheid en geïmporteerd veevoeder. Deze transitie moet stapsgewijs gebeuren en sociaal en economisch aanvaardbare oplossingen voor de betrokken landbouwers garanderen.

cd&v

GROEN

NVA
VOOR VLAANDEREN. VOOR WELVAART

open vld

pvda

VOORUIT

cd&v

Bij gelijk blijvende vleesconsumptie, zowel in hoeveelheid als in verscheidenheid, en dus ook gelijk blijvende vleesproductie, in een gemeenschappelijke Europese of wereldmarkt, betekent het verkleinen van de binnenlandse productie het vergroten van de buitenlandse productie plus meer transport om meer import mogelijk te maken. Het doel is nochtans niet minder dieren. Het doel is een kleinere ecologische voetafdruk.

Groen

Groen wil de overproductie van vlees- en zuivelproducten, die dan ook nog eens vaak bestemd is voor het buitenland, aanpakken. De Vlaamse stikstofcrisis toont welke verstrekkende gevolgen de decennialange focus op intensieve veehouderij heeft. Doordat we heel wat kunstmest en veevoeder van het buitenland invoeren is er veel meer stikstofvervuiling dan de natuur kan verwerken. Het gevolg is een grote uitstoot van stikstof in de vorm van ammoniak. De uitstoot van stikstof beschadigt onze kwetsbare natuur. Boeren kregen de toelating om uit te breiden, hebben zware investeringen gedaan en worden nu plots geconfronteerd met een sluiting of een sterke heroriëntatie van hun bedrijf.

N-VA

We zijn voorstander van een reductie van de veestapel. Deze reductie moet geleidelijk zijn, evolutie in plaats van revolutie. We hebben in het stikstofakkoord dan ook sterk ingezet op de reductie voor varkens, tot wel 30% tegen 2030. De uitstootreducties liggen een stuk hoger die worden nagestreefd in het stikstofakkoord: (1) varkenssector uitstootreductie tegen 2030 -60%, (2) pluimvee -60%, (3) vlees- en melkvee -15% en (4) mestkalveren -20%.

Open Vld

Principieel akkoord met een afbouw van de veestapel, maar niet aom afhankelijk te worden van import van vlees uit landen die veel minder eco-efficiënte vleesproductie hebben, bovendien met minder aandacht voor dierenwelzijn. Vanuit milieuoogpunt geloven we bovendien in innovatie en de kracht van de wetenschap om de kwalijke gevolgen van intensieve dierenhouderij op te vangen. We willen onze boeren ook aanmoedigen om te gaan voor schaalverandering, waar ze zoeken naar een rendabel businessmodel op maat dat ook ecologisch duurzamer is. Zo doen we inspanningen in de varkenshouderij om de varkensstapel te laten krimpen. De rundveestapel neemt overigens ook al jaren af, de melkveestapel daarentegen groeit. We moeten dus niet redeneren in algemeenheden, maar goed de evoluties binnen de verschillende subsectoren van de dierenhouderij opvolgen.

PVDA

We willen de druk van de landbouw op milieu en onze gezondheid verminderen. Een vermindering van de veestapel maakt daar onderdeel van uit. We willen af van het model van industriële veehouders op grote schaal en willen ervoor zorgen dat boeren een eerlijke prijs krijgen voor hun producten. Een vermindering van 50% op 6 jaar tijd lijkt ons niet haalbaar.

Vooruit

De veedichtheid in Vlaanderen zit bij de hoogste van Europa. We kijken daarom naar effectieve technologische oplossingen, zoals veemanagement of voedingsaanpassingen voor uitstootvermindering. Maar dat is niet voldoende. Om de stikstof- en klimaatproblematiek op te lossen en de klimaatdoelstellingen te halen, kunnen we niet anders dan de veestapel ook af te bouwen. Grondgebonden of andere duurzame veehouders die door hun landbouwmethodes een zeer kleine impact hebben op het milieu en het klimaat moeten volgens ons aan minder strenge normen voldoen. Voor Vooruit moet de afbouw ook stapsgewijs gebeuren en moet er perspectief zijn voor landbouwers om op een andere manier rendabel aan landbouw te doen of om via een compensatie uit de sector te stappen.

ENERGIEZUINIG WONEN

Er is nood aan op maat gemaakte voorfinanciering die iedere woningeigenaar (meer dan 5 jaar) toegang geeft tot diepe renovatie.

Op dit moment heeft 40% van de woningeigenaren onvoldoende middelen voor een diepe renovatie tot fossielvrij. Bovendien zit er een serieus mattheus effect in het huidige premiestelsel. Namelijk 70% van alle premies gaan naar de 30% hoogste inkomens.

cd&v

GROEN

NVA
VOOR VLAANDEREN. VOOR WELVAART

open vld

pvd

VOORUIT

cd&v

We voorzien ruime renovatieleningen, op lange termijn en voor iedereen. Daartoe zetten we het aanbod van de MijnVerbouwLening verder. Het maximaal te ontlene bedrag moet minstens de kostprijs van een gemiddelde energetische renovatie kunnen dekken. We maken de MijnVerbouwLening opnieuw renteloos voor de laagste inkomenscategorieën.

Groen

Het is hoog tijd voor een grootschalig isolatie-offensief, waarbij de overheid het heft in handen neemt. Wijk voor wijk, straat voor straat en huis voor huis moet de overheid de burgers helpen om wonen energiezuinig te maken. We geven daarbij extra aandacht aan mensen met lagere en middeninkomens. Want zij wonen vaak in de slechtst geïsoleerde huizen en hebben meer steun voor isolatie of renovatie nodig. Maar net hen liet de vorige Vlaamse regering in de kou. Voor hen is er voorfinanciering op maat nodig, zoals een meteen inzetbare en stevige renovatiebon die je niet moet terugbetalen, een goedkope of renteloze lening op 30 jaar tot 80.000 euro of een renovatievoorschot dat via de winsten op je energiefactuur of pas bij verkoop van de woning terugbetaald wordt. De energiehuizen zoeken voor jou uit welke financiering op maat het beste past bij jouw situatie.

N-VA

Vlaanderen heeft een aardig financieringsarsenaal in het leven geroepen om mensen te helpen met renoveren. Dit kan altijd binnen de financiële context nog versterkt worden, maar we weigeren terug te keren naar een systeem waarbij tweeverdieners en dus de middenklassen uit de boot valt voor ondersteunen.

Open Vld

Het klopt dat (voor)financiering een uitdaging is, die moet aangepakt worden. In Vlaanderen bestaan op dit moment al verschillende maatregelen zoals de MijnVerbouwLening waarbij tot 3% korting op de marktrente wordt gegeven voor leningen tot 60.000 euro en de noodkooplening voor de meest kwetsbaren die renteloos is tot 50.000 euro en die terugbetaald kan worden tijdens 20 jaar of na verkoop via meerwaarde. Er is ook de MijnVerbouwPremie waar overigens het meeste geld (niet aantal premies) naar de laagste inkomens gaat. We moeten de consumenten blijven informeren over deze maatregelen en hen via de Energiehuizen, die versterkt werden deze legislatuur mede op ons vraag, te blijven begeleiden in hun renovatietraject, zowel financieel als op vlak van procedures en administratie.

PVDA

Een derdebetalerssysteem voor isolatie is een van de speerpunten van de PVDA voor de verkiezingen. Veel mensen hebben niet de middelen om hun woning te isoleren, zelfs niet voor een renteloze lening. Wij willen af van die individuele logica en lanceren daarom een publiek investeringsplan lanceren voor woningrenovatie. We richten net zoals in Duitsland een openbare bank op die zelf de renovatiewerken kan voorschieten. Mensen betalen daarna dat af met de besparing op hun energiefactuur. Na een aantal jaren is die investering afbetaald en kunnen ze genieten van alle voordelen van een energiezuinige woning. Goed voor het klimaat, nog beter voor de portemonnee.

Vooruit

Vooruit pleit voor een ambitieus en sociaal-rechtvaardig klimaatbeleid. Mensen willen immers wel renoveren, maar hebben daar gewoon de middelen niet voor. Dat zorgt ervoor dat er de afgelopen jaren veel te weinig woningen energiezuinig zijn gemaakt. De individuele premies en renovatieleningen van de Vlaamse regering helpen mensen niet. Die helpen alleen wie een renovatie al grotendeels uit eigen zak kan betalen. Met andere woorden: de Vlaamse renovatiesteun bereikt niet de mensen die het nodig hebben. Vooruit wil die stilstand doorbreken en alle Vlaamse woningen collectief energiezuinig maken. Door de renovatie te organiseren en prefinancieren vanuit de overheid. De terugbetaling door de eindgebruiker gebeurt dan geleidelijk via de meter. Zo krijgen we iedereen mee en renoveren we vanaf 2024 15 jaar lang jaarlijks 180.000 woningen. Zodat in 2040 alle Vlaamse woningen energiezuinig zijn.

ENERGIEZUINIG WONEN

Vlaanderen bouwt tegen 2030 200.000 extra sociale woningen en renoveert het bestaande patrimonium.

In Vlaanderen staan 180.000 rechthebbende gezinnen op de wachtlijst voor een sociale woning. In de praktijk zijn het er nog meer, want lang niet iedereen doet nog de moeite om zich op de uitzichtloze lijst te plaatsen. Zij belanden allemaal op de private huurmarkt waar ze een vogel voor de kat zijn voor huisjesmelkers. Daarnaast is het bestaande patrimonium sociale woningen vaak ook niet energie-efficiënt en verwarmt het hoofdzakelijk op fossiel energie.

cd&v

GROEN

NVA
VOOR VLAANDEREN, VOOR WELVAART

open vld

pvda

VOORUIT

cd&v

We steunen de ambitie om meer sociale woningen te bouwen. Onze partij wil tegen 2035 ongeveer 500.000 betaalbare woningen (huis of appartementen) realiseren door bouw en renovatie. Daarvan moet een deel sociale woningen zijn (ongeveer 45.000). De doelstelling van 200,000 sociale woingen lijkt bijzonder hoog, maar we zijn het eens met het principe dat er dringend meer sociale woingen moeten komen.

Groen

Er is een enorme inspanning nodig om de wachtlijsten weg te werken, maar als er politieke wil is, kan het. Groen wil een ambitieus Actieplan voor sociale huisvesting. Dit biedt de nodige coördinatie en ondersteuning om tot meer betaalbaar huuraanbod te komen en het huidige patrimonium klimaatneutraal te maken. We brengen lokale besturen, verschillende Vlaamse beleidsdomeinen en andere stakeholders samen in een taskforce. We geven meer financiële en organisatorische slagkracht aan woonmaatschappijen, verwerven meer gronden en panden, herintroduceren de sociale norm en formuleren een ambitieuzer én afdwingbaar Bindend Sociaal Objectief. We schrappen onnodige regels en procedures die het bouwen van sociale woningen bemoeilijken en zetten sociaal wonen terug waar het hoort: in een positief daglicht.

N-VA

Uiteraard zijn sociale woningen nodig voor zij die niet op de regulieren vastgoedmarkt terecht kunnen. De N-VA heeft ook de afgelopen legislatuur aanzienlijk geïnvesteerd in sociale woningen. Maar we mogen ons ook niet blind kijken enkel op de sociale woningmarkt. We hebben ook nood aan een kwalitatieve en betaalbare private huurmarkt en een voldoende aanbod aan private koopwoningen. De Vlaamse regering moet inspanningen leveren op alle fronten.

Open Vld

De Vlaamse overheid moet de wachtlijsten voor kandidaat-sociale huurders verminderen door het bevorderen van nieuwbouwprojecten voor sociale woningen, het herbestemmen van leegstaande gebouwen en het stimuleren van publiek-private samenwerking voor betaalbare huisvesting. Daarnaast moet er ingezet worden op doorstroming en activering (door het wijzigen van de toewijzingscriteria) van de sociale huurders opdat er sociale woningen vrijkomen voor kandidaat-sociale huurders. Het louter bevorderen van de nieuwbouwprojecten en renovatieprojecten is evenwel geen integrale oplossing voor het wegwerken van de wachtlijsten. We leggen graag de klemtoon op het bevorderen van sociale nieuwbouwprojecten, het stimuleren van publiek-private samenwerking, en de activering en doorstroming van sociale huurders.

PVDA

De wachtlijsten voor een sociale woning zijn onaanvaardbaar lang in ons land. Voor de PVDA is sociale huisvesting meer dan armenhuisvesting. Wij willen een publiek woonaanbod creëren voor een veel bredere groep. De meeste Europese grootsteden tellen meer dan 20% sociale huisvesting. In Nederland is dat een derde, in Rotterdam en Amsterdam zelfs meer dan de helft. Maar in Vlaanderen halen sommige centrumsteden zelfs het schamele richtcijfer van 9 procent niet. We willen het roer radicaal omgooien. We tekenen, op basis van de woonnood, voor elke gemeente een ambitieus groeipad uit. Voor centrumsteden, waar de woonnood het allerhoogst is, streven we op middellange termijn naar minimaal 20% sociale woningen. Voor de andere gemeenten leggen we de lat op minimaal 10% sociaal wonen. In elk project moeten projectontwikkelaars minstens voor een derde sociale woningen voorzien.

Vooruit

Voor Vooruit is het duidelijk: er moeten meer sociale woningen gebouwd worden. Daar zijn we het mee eens. De Vlaamse regering raakt vandaag niet boven de 2.000 woningen per jaar. Het is dan ook niet realistisch om op 5 jaar tijd plots 40.000 woningen per jaar te realiseren. Vooruit gaat uit van een groeipad dat moet leiden tot 115.000 extra sociale woningen tegen 2050. Dit groeipad houdt een stelselmatige groei in, die haalbaar moet zijn voor onze woonmaatschappijen. Daarnaast verhogen we ook de middelen voor renovatie. Het volledige patrimonium ingrijpend renoveren op 5 jaar tijd is echter niet realistisch. Alleen al qua herhuisvesting is dat niet haalbaar (je moet huurders immers tijdens renovatie tijdelijk elders onderbrengen).

ENERGIEZUINIG WONEN

De huurprijsindexatiestop voor energieverslindende woningen is een noodzakelijke maatregel.

Bij huurwoning is er een split-incentive: de verhuurder renoveert maar profiteert niet van de lagere energiekosten. Daardoor zijn verhuurders niet geneigd om hun pand te renoveren. De huurprijsindexatiestop was in werking gedurende één jaar tijdens de energiecrisis en had een positief effect op zowel de betaalbaarheid van huurwoningen als het aantal renovaties bij huurwoningen. Het is dus een ideaal antwoord op het split-incentive in de huurmarkt.

cd&v

GROEN

NVA
VOOR VLAANDEREN, VOOR WELVAART

open vld

pvda

VOORUIT

cd&v

De huurindexatiestop was een tijdelijke noodmaatregel door de plots stijgende energiekosten. De index is echter geen beleidsinstrument om renovaties te stimuleren, daarvoor heeft de overheid andere instrumenten zoals subsidies, leningen en verplichtingen.

Groen

Private huurders hebben vaak weinig keuze. Ze zijn afhankelijk van de verhuurder voor de energie-efficiëntie van hun woning. Een huurprijsindexatiestop biedt een antwoord. Voor Groen mag het nog verder gaan want als er een nieuwe huurder komt, kunnen verhuurders hun prijs terug zo verhogen. We moeten vermijden dat verhuurders hun vaste huurder liever kwijt dan rijk zijn. Daarom zijn we voorstander van een maximale huurprijs voor energieverslindende woningen. De reeds bestaande huurschatter kan helpen de prijs te objectiveren. Zo heeft de verhuurder er altijd belang bij om de woning energiezuiniger te maken ook bij nieuwe huurders. Op iets langere termijn verhogen we de minimale energieprestaties voor huurwoningen. Net als bij verkochte lampen en koelkasten verhogen we stelselmatig de norm voor steeds zuinigere woningen. De overheid kan verhuurders hierin begeleiden en ondersteunen.

N-VA

Tijdens de energiecrisis hebben we tijdelijk een huurprijsindexatiestop voor de meest energieverslindende woningen doorgevoerd maar we zitten ook in een vastgoedcrisis en hebben alle woningen op de huurmarkt nodig. Uiteraard willen we alle huiseigenaars aanmoedigen om hun pand te renoveren maar dit is misschien niet het ideale instrument daarvoor.

Open Vld

De private huurmarkt is met voorsprong het kwetsbaarste segment van de woningmarkt. Dat is een harde vaststelling als je weet dat we de voorbije 5 jaar de beste marktomstandigheden kenden in decennia. Nooit was een investering in een huurwoning zo aantrekkelijk voor investeerders. De lage intresten zorgden voor lage opbrengsten bij andere investeringen. Het stabiel rendement, met garanties op minstens waardebehoud, deden investeerders richting de huurmarkt kijken. Dat is in het voorbije anderhalf jaar razendsnel veranderd door de stijging van de rentevoeten. Het rendement op investeringsproducten moet volgen. Maar, op de huurmarkt zit dat rendement volgens cijfers van het CIB vast tussen 2,5 en 3%. De search-for-yield leidt investeerders nu weg van de huurmarkt. De bevrozing van de huurprijsindexatie was een noodzakelijke, maar éénmalige maatregel om de huurders te beschermen tijdens de energiecrisis. Door de herinvoering van de huurprijsindexatie, verstoort je als overheid de vrije werking van de private huurmarkt. Investeerders zullen zich dan genoodzaakt zien om weg te trekken van de huurmarkt.

PVDA

Naast de energieprijzen zijn ook de huurprijzen door het dak gegaan. De PVDA diende in Vlaanderen, Brussel en Wallonië meerdere resoluties in om de huurprijzen te blokkeren en een indexering van de huurprijzen tegen te houden. Dit zal echter niet om huurwoningen te laten renoveren. Ook verhuurders hebben vaak niet de middelen om hun eigendom te isoleren. We zetten daarom in op voorfinanciering zodat iedere woningeigenaar de zijn woning kan renoveren. We richten net zoals in Duitsland een openbare bank op die zelf de renovatiewerken kan voorschieten. Mensen betalen daarna dat af met de besparing op hun energiefactuur. Na een aantal jaren is die investering afbetaald en kunnen ze genieten van alle voordelen van een energiezuinige woning. Goed voor het klimaat, nog beter voor de portemonnee.

Vooruit

Ook Vooruit vraagt uitdrukkelijk de herinvoering van de huurprijsindexatiestop voor slecht geïsoleerde huurwoningen (EPC E of F) en voor woningen zonder EPC-attest. Op termijn voegen we daar ook woningen met EPC-label D aan toe, in lijn met de energiedoelstellingen.

ENERGIEZUINIG WONEN

De renovatieverplichting bij notariële overdracht moet uitgebreid worden met een fossielvrije duurzame verwarming eis.

Slechts 7% van de Vlaamse woningen wordt verwarmd met een warmtepomp of een warmtenet. Door in te zetten op sleutelmomenten in het leven van woningen, zoals notariële overdracht, om de warmtevraag te vergroenen, worden er 95.000 additionele woningen met duurzame, fossielvrije verwarming voorzien per jaar.

cd&v

GROEN

NVA
VOOR VLAANDEREN. VOOR WELVAART

open vld

pvda

VOORUIT

cd&v

Samen met de renovatieverplichting bij notariële overdracht tot label D binnen de 5 jaar na aankoop vanaf 2023 werd een langetermijnpad geïntroduceerd met verstrengingen in 2028, 2035, 2040 en 2045. Pas vanaf label C wordt fossielvrije duurzame verwarming (i.c. warmtepompen) zinvol. Pas vanaf dat moment kan een bijkomende eis nuttig zijn, op voorwaarde dat de prijsverhouding elektriciteit/gas gunstig is geëvolueerd.

Groen

We willen diepe renovaties bij de aankoop van een woning stimuleren. Onder meer door de lat hoger te leggen wat de renovatieplicht op sleutelmomenten betreft omdat woningen van lage kwaliteit dan aan een lagere prijs verkocht worden. Het uitfaseren van fossiele verwarming moet daar deel van uitmaken. Het is belangrijk dat daarbij de meest optimale renovatiepakketten worden toegepast. Dat betekent dat vijf jaar na een notariële overdracht niet alleen voldoende stappen vooruit zijn gezet op de energieladder, de stappen moeten ook kaderen binnen een efficiënt renovatieplan richting klimaatneutraliteit.

N-VA

Vlaanderen is nu al koploper op vlak van renovatie van haar gebouwenpark. De transitie moet geleidelijk gebeuren zodat deze betaalbaar en haalbaar blijft.

Open Vld

Wij zijn akkoord dat er meer nadruk gelegd kan worden op de switch naar een fossielvrije woning, daar waar het nu vooral ook gaat over bijv. isolatie en nieuwe ramen. Maar wij passen wel voor een bijkomende eis bovenop de bestaande renovatieverplichting na notariële overdracht bij de slechtste EPC-labels. Die verplichting is immers voor sommige huishoudens al zeer ingrijpend en komt bij sommige mensen ook een stuk onverwacht, denk aan echtscheidingen en overlijdens, waardoor het financieel moeilijk is. We kunnen wel nadenken of de huidige verplichting niet hervormd dient te worden waarbij er meer focus kan komen op het aspect van fossielvrij.

PVDA

Massaal renoveren, isoleren en overstappen naar fossielvrije duurzame verwarming is hoog nodig. We zijn echter niet akkoord met de renovatieverplichting die de Vlaamse regering heeft ingevoerd en ook niet met een verdere uitbreiding. Het zijn vaak net de mensen met de hoogste energiefactuur die het minst de middelen hebben om hun huis te isoleren. We stellen net voor dat de overheid de kosten voor isolatie voorschiet en dat mensen de lening terugbetalen met het bedrag dat ze uitsparen op hun energiefactuur. Met zo'n derdebetalerssysteem garanderen we dat iedereen kan genieten van een goed geïsoleerde woning (en dus een lagere energiefactuur) en een duurzaam verwarmingssysteem. Zo zorgen we ervoor dat we op korte tijd al onze woningen renoveren. Wij zijn dus niet voor een renovatieplicht, maar een renovatierecht.

Vooruit

Voor Vooruit is het duidelijk: appartementen en huizen moeten zo snel mogelijk klimaatneutraal worden. De aankoop van een woning is vaak een goed moment om te renoveren. En eens de renovatie start, is het economisch en praktisch aangewezen om de woning meteen volledig klaar te maken voor de toekomst. Dit betekent, naast een degelijke isolatiegraad, ook duurzame en dus fossielvrije verwarming. Daarom wil Vooruit de renovatieplicht opschroeven. Maar dit kan enkel als de overheid haar verantwoordelijkheid neemt. Renovaties moeten collectief gefinancierd en georganiseerd worden zodat iedereen mee kan. Door energetische ingrepen voor te financieren maken we renovaties voor iedereen mogelijk. Zo maken we echt werk van een ambitieus en sociaal-rechtvaardig klimaatbeleid.

GROENE FISCALE HERVORMING EN RECHTVAARDIGE TRANSITIE

België voert een taxshift door die gunsteregimes voor fossiele brandstoffen geleidelijk afschaft tegen 2030 en verschuift naar hernieuwbare energie op een sociaal rechtvaardige manier.

De regering moet een deadline vooropstellen om subsidies en gunstige belastingregimes voor fossiele brandstoffen af te schaffen en een duidelijk plan en tijdslijn opstellen om dit te realiseren. Deze uitfasering moet gepaard gaan met een sociaal beleid, vooral via investeringssteun voor bevolkingsgroepen in preciaire situaties (bijvoorbeeld renovatiesteun).

cd&v

GROEN

NVA
VOOR VLAANDEREN, VOOR WELVAART

open vld

pvda

VOORUIT

cd&v

cd&v wil met een fiscale hervorming de belastingen eerlijker, eenvoudiger en duurzamer maken. Onze fiscaliteit houdt momenteel onvoldoende rekening met de maatschappelijke kosten verbonden aan CO₂-uitstoot. We vragen een eerlijke bijdrage aan wie verplaatsingen maakt met een grote maatschappelijke kost en houden daarbij rekening met het al dan niet voorhanden zijn van duurzame alternatieven. We steunen het Europees voorstel voor een kerosinetaks. We stimuleren de transportsector tot duurzame innovatie door het voordeel voor professionele diesel gradueel te verlagen.

Groen

Groen wil de fossiele subsidies afbouwen tegen 2030 en vervangen door klimaatsteun die de transitie voor iedereen mogelijk maakt. Ook subsidies voor het non-energetisch gebruik van fossiele grondstoffen moeten meegenomen worden. Gerichtte steun ter bestrijding van energiearmoede, zoals het sociaal tarief, willen we wel behouden. Met een ontzorgend investeringsbeleid zorgen we dat ook mensen met weinig eigen middelen van de fossiele brandstoffen raken. Daarnaast willen we over een periode van 3 jaar alle accijnzen in de elektriciteitsfactuur verschuiven naar de accijnzen op fossiele brandstoffen. Vandaag zitten de verhoudingen helemaal fout. Met ons plan wordt investeren in een warmtepomp in plaats van een nieuwe verbrandingsketel de interessantste keuze. We verruimen de mogelijkheden tot prefinanciering door de overheid zodat iedereen toegang heeft tot de interessantste investering.

N-VA

Wij zijn voorstander van een fiscale hervorming. Het verschuiven van belastingen kan een rol spelen maar voor ons moet er een belastingverlaging komen die gekoppeld is aan een arbeidsmarkthervorming en besparingen.

Open Vld

Zowel op het Vlaamse als het federale deel van de elektriciteitsfactuur zitten nog te veel heffingen en accijnzen die we er beter uithalen en best verschuiven naar fossiele brandstoffen, zoals aardgas en stookolie. Dit gebeurt best budgetneutraal en rekening houdend met het Europees emissiehandelssysteem voor wegtransport en gebouwen hetgeen in 2027 in werking moet treden en ook impact zal hebben op de fossiele factuur. Met de opbrengsten zal de energietransitie verder ondersteund moeten worden, niet in het minst voor de sociaal kwetsbaren.

PVDA

We moeten zo snel mogelijk van fossiele brandstoffen af. Dat doen we volgens ons echter best met massale publieke investeringen, niet door mensen hun koopkracht aan te tasten. De accijnzen op energie verhogen of een koolstoftaks invoeren helpt mensen op geen enkele manier aan een realistisch ecologisch alternatief. Het maakt het openbaar vervoer niet plots toegankelijker, stipter of comfortabeler. Het helpt mensen ook niet met het isoleren van hun woning. Wat we nodig hebben is een ambitieus sociaal klimaatbeleid, dat verder gaat dan enkel gerichte steun aan de meest kwetsbaren. Het beleid moet zorgen voor betaalbare alternatieven. Dat kan alleen met massale publieke investeringen in hernieuwbare energie, isolatie van gebouwen en openbaar vervoer. Zo kunnen we onze afhankelijkheid van fossiele brandstoffen versneld, effectief en planmatig afbouwen.

Vooruit

Vooruit pleit voor een ambitieus en sociaal-rechtvaardig klimaatbeleid. Het belastingsysteem moet daarom ook duurzamer. Een uitfasering van fiscale subsidies voor fossiele brandstoffen is daar een belangrijk onderdeel van. Sommige kan België zelf beslissen, zoals de uitfasering van de terugbetaling van professionele diesel, of het verlaagd btw-tarief voor steenkool, andere zaken zoals de btw-vrijstelling voor kerosine zijn Europese materie. Het moet onze ambitie zijn om de fiscaliteit op een duidelijke tijdslijn klimaatneutraal te maken. Dit moet gepaard gaan met sociaal beleid dat collectief is. Individuele premies alleen bereiken hun doel niet. Ons voorstel: een groot renovatieplan, waarbij mensen hun renovatie kunnen prefinancieren en terugbetalen via het uitgespaarde energievoordeel. Zo bereiken we ook mensen die hun renovatie niet vooraf kunnen betalen.

GROENE FISCALE HERVORMING EN RECHTVAARDIGE TRANSITIE

België maakt werk van een rechtvaardige transitie, die werknemers in sectoren waar de activiteit zal afnemen identificeert en ondersteunt en de creatie van duizenden kwalitatieve jobs in de duurzame sectoren van de transitie ondersteunt.

Activiteiten gelinkt aan fossiele brandstoffen worden het komende decennium systematisch uitgefaseerd in het licht van internationaal afgesproken klimaatdoelstellingen. Dat kan logischerwijs het einde betekenen voor bepaalde jobs. De klimaat- en energietransitie zet de spanningen tussen milieuschade, klimaatspanningen en een rechtvaardige transitie van werknemers (rol, aantal, vaardigheden...) op scherp. Om drama's zoals bij de sluiting van de steenkoolmijnen te vermijden, is een proactieve aanpak broodnodig en dringend. Voor een goede coördinatie van die ingrijpende industriële transitie, is het belangrijk dat de federale en gewestelijke overheden samen een plan opstellen voor de rechtvaardige transitie.

cd&v

GROEN

NVA
VOOR VLAANDEREN, VOOR WELVAART

open vld

pvda

VOORUIT

cd&v

Bepaalde types jobs verdwijnen of er verschijnen nieuwe types: dit is altijd al zo geweest. Een goed aanpassingsvermogen en een gecoördineerd en doordacht beleid zijn hierbij van belang. Niet enkel de groene transitie, maar ook de uitrol van nieuwe technologieën zoals AI, zal een impact hebben op onze arbeidsmarkt. Er is vandaag de dag een krapte op de arbeidsmarkt en deze zal niet meteen verdwijnen. Mits een goede focus op omscholing, vb. via de gratis opleidingen van de VDAB m.b.t. knelpuntberoepen, is het mogelijk om een goede omschakeling te maken.

Groen

De omslag naar een duurzame economie geeft ons de kans om een hoop nieuwe, betere jobs te creëren in de circulaire economie, de hernieuwbare energie of de bouwsector. Groen wil investeren in opleiding, herscholing en bijscholing om werkkrachten naar die nieuwe en sterk groeiende sectoren toe te leiden. Waar de overheid investeert in het kader van de transitie naar een duurzame economie, maken we niet alleen afspraken over CO₂-reducties en het duurzamer maken van productieprocessen, maar ook over de sociale voorwaarden die verbonden zijn aan jobs in deze sectoren. Voor sectoren en jobs die noodzakelijkerwijs verdwijnen en voor grote industriële clusters, zoals in de havengebieden, ontwikkelen we een proactief reconversiebeleid. We creëren een Reconversiefonds dat werknemers begeleidt naar een nieuwe job. We geven vakbonden een volwaardige stem bij de oprichting en werking van dit fonds.

N-VA

Er wordt ingezet op het verwerven van kennis, competenties en vaardigheden die nodig zijn in de huidige jobs en de jobs van de toekomst. Het volgen van opleidingen is zeer belangrijk en kan kaderen in een traject van bijscholing en omscholing, werkplekleren en maakt eveneens een onderdeel uit van levenslang leren. Dit is niet alleen een recht maar ook een plicht. Jezelf ontwikkelen wordt een evidentie. Het is een gedeelde verantwoordelijkheid van werknemers, werkgevers en de overheid. Volgens onze visie behoort dit volledig tot de bevoegdheid van de regio's. Werk moet wendbaar zijn: het is normaal en gangbaar dat men verschillende jobs uitoefent doorheen de loopbaan via transitietrajecten zoals doorstartbanen waarbij men tijdelijk bij een andere werkgever kan gaan werken met behoud van de eerste arbeidsovereenkomst als er bijvoorbeeld wat minder werk is bij de oorspronkelijke werkgever. Ook via outplacement en uitzendarbeid wordt de overgang van een job naar een andere job vergemakkelijkt.

Open Vld

Onze arbeidsmarkt is sowieso in transitie. Verduurzaming is daarbij een belangrijk, maar niet het enige of leidende criterium. Vlaanderen bijvoorbeeld kent een krappe arbeidsmarkt en doet al veel inspanningen om werknemers uit sectoren met slechte toekomstperspectieven te laten doorstromen naar sectoren met meer toekomst. Transitietrajecten, samenwerkingen tussen sectorfondsen en begeleiding van uit de SERV helpen hierbij. Naast die omschakeling op de arbeidsmarkt moet er in sectoren aandacht zijn voor verduurzaming. Het is een en-en-verhaal, zelden een of-of-verhaal. Kijk naar de landbouw of de industrie: daar zijn heel wat omwentelingen aan de gang met een impact op de werkgelegenheid, maar tegelijk moeten beide zeer sterk inzetten op verduurzaming.

PVDA

De industriële transitie is essentieel om het klimaat te redden en onze jobs veilig te stellen. Het huidige beleid van cadeaus aan grote bedrijven bereikt echter geen van beide doelstellingen. Wij willen een openbare stuurgroep opzetten voor de industriële transitie, waarbij vakbonden en milieuorganisaties betrokken zijn. We willen bindende normen om de nodige investeringen te garanderen, maar ook om de werkgelegenheid te beschermen en te ontwikkelen.

Vooruit

Vooruit pleit voor een ambitieus en sociaal-rechtvaardig klimaatbeleid. De volgende regeringen moeten dan ook veel diepgaander en per sector analyseren wat de impact zal zijn van de klimaattransitie op (het soort) werkgelegenheid. Dit moet in permanent overleg gebeuren met de werknemers. Een duurzame transitie is enkel mogelijk als we getalenteerde arbeidskrachten hebben met lokaal verankerde kwalitatieve jobs. Daarbij moet worden ingezet op opleidingen, herscholing en leren op de werkvloer. Daarnaast is het meest fundamentele instrument voor een ambitieus en rechtvaardig klimaatbeleid een degelijk "traditioneel" sociaal beleid. Adequate uitkeringen, een progressieve inkomstenbelasting en performante publieke diensten zorgen ervoor dat mensen sneller kunnen en willen meegaan met ambitieus klimaatbeleid. Alleen zo krijgen we iedereen mee.

GROENE FISCALE HERVORMING EN RECHTVAARDIGE TRANSITIE

Een ecologische transitie impliceert het verbreden van de huidige politieke doelstelling van "koopkracht" naar een van "waardig kunnen leven" binnen de grenzen van de planeet.

Het laatste IPCC-rapport vermeldt voor het eerst soberheid als een noodzakelijke maatregel om onze klimaatdoelstellingen te bereiken door ons verbruik van energie, land en water te beperken. In een rijk land als België is de uitdaging niet langer om een steeds grotere consumptie te stimuleren, maar om aan de essentiële behoeften van iedereen te voldoen binnen de grenzen van het milieu.

cd&v

GROEN

NVA
VOOR VLAANDEREN, VOOR WELVAART

open vld

pvda

VOORUIT

cd&v

Voor christendemocraten is koopkracht geen doel op zich maar een middel om menswaardig te leven en een deftig leven te kunnen leiden.

Groen

De klimaatcrisis is een gigantische maatschappelijke uitdaging, die vraagt om structurele oplossingen. Het is aan de overheid om ervoor te zorgen dat iedereen, ook mensen met een kleine portemonnee, groene keuzes kunnen maken, hun huizen kunnen isoleren, zich milieuvriendelijk kunnen verplaatsen, gezond kunnen eten en kunnen genieten van een groene en zorgzame omgeving. Klimaatbeleid is voor ons geen verhaal van ieder voor zich, maar een verhaal van samen. We gaan voor investeringen in schone energie in duurzame mobiliteit, in energiezuinige woningen, meer natuur, gezonde voeding en in meer hergebruik en delen binnen een circulaire economie. Dat alles biedt nieuwe groeikansen voor onze economie en zorgt voor duizenden nieuwe groene jobs. Tegelijk willen we veel meer inzetten op zorg en cultuur, sectoren die de voorbije jaren sterk verwaarloosd werden en een forse injectie verdienen.

N-VA

De N-VA gelooft in duurzame groei door middel van economische en ecologische innovatie. Wij zijn ervan overtuigd dat wij ons comfort kunnen behouden door nieuwe milieu- en energiebesparende technologieën aan te wenden, en tegelijk de draagkracht van onze planeet te respecteren. Als vooruitgangsoptimisten gaan wij ervan uit dat het verleden steeds heeft bewezen dat de mens altijd opnieuw zich kan verbeteren en aanpassen door middel van nieuwe technologieën die minder energiebronnen opsorpen (denk aan: groene waterstof, carbon capture, kleine modulaire kerncentrales,...). Economische groei is mogelijk met respect voor de planeet.

Open Vld

Uiteraard is een verantwoord koopkrachtbeleid ook een duurzaam koopkrachtbeleid, maar eigenlijk is dat een valse tegenstelling. (Economische) groei is immers niet onlosmakelijk verbonden met CO2-uitstoot en milieuvervuiling. Wij staan voor een duurzaam koopkrachtbeleid: dat is enerzijds een beleid waarbij bedrijven ondersteund worden in hun transitie naar duurzame productie, zonder dat ze hun prijzen moeten opdrijven om hun bijkomende kosten te dekken. Anderzijds moet duurzaam consumeren altijd goed zijn voor de portemonnee. Een duurzame keuze moet een goedkopere keuze zijn. Ten slotte is het belangrijk de consument ook bewust te maken van de impact van zijn keuzes. De overheid kan daarbij een sensibiliserende rol spelen.

PVDA

Het einde van de maand en het einde van de planeet: dat is dezelfde strijd, die mogen niet tegen elkaar opgezet worden. Veel mensen houden aan het einde van hun loon nog een stukje maand over. Vandaag is er een brede koopkrachtcrisis onder de bevolking. 1 op de 6 Belgische gezinnen gaat elke maand zo'n €240 in het rood. De helft haalt net het einde van de maand. Slechts 1 op 3 kan sparen. Het beschermen van de koopkracht van de brede werkende bevolking is voor ons een absolute prioriteit. Tegelijk tekent de klimaatcrisis zich af tegen als een scherpe ongelijkheidscrisis. In Europa stoot de top 10% rijksten per capita 6 keer meer uit dan de armste 50%. Wij geloven dat een ambitieus sociaal klimaatprogramma het leven van de werkende bevolking verbetert. Wij zien geen tegenstelling tussen strijden voor koopkracht en een waardig leven, via publieke investeringen en sterke openbare diensten.

Vooruit

Vooruit wil de welvaart van Belgen laten toenemen terwijl we zuiniger omgaan met natuurlijke hulpbronnen (zoals energie, water, materialen...). Door als samenleving te investeren in de juiste toepassingen (hernieuwbare energie, energiezuinige woningen, openbaar vervoer...) kan onze economie groeien terwijl de impact op de planeet daalt.

GROENE FISCALE HERVORMING EN RECHTVAARDIGE TRANSITIE

België voert een ambitieuze fiscale hervorming door. Deze hervorming, die het principe "de vervuiler betaalt" zo goed mogelijk integreert, genereert de middelen die nodig zijn om te investeren in een rechtvaardige transitie.

De regering herneemt de werkzaamheden aan de fiscale hervorming die werd stopgezet, bouwend op de voorbereidende documenten die werden voorgesteld op het symposium van 5 juli 2022. Het belastingstelsel moet worden herzien om het te vereenvoudigen (door talrijke niches af te schaffen), om het beter af te stemmen op de bescherming van het milieu (door te streven naar de geleidelijke afschaffing van subsidies voor fossiele brandstoffen die niet bestemd zijn voor een rechtvaardige transitie), om de fiscale basis te verbreden (met name door meer inkomsten uit vermogen op te nemen) en om te streven naar een grotere progressiviteit van de personenbelasting (door een sterkere werkgelegenheidsbonus op te nemen).

cd&v

GROEN

NVA
VOOR VLAANDEREN. VOOR WELVAART

open vld

pvda

VOORUIT

cd&v

cd&v wil met een fiscale hervorming de belastingen eerlijker, eenvoudiger en duurzamer te maken. Onze fiscaliteit houdt momenteel onvoldoende rekening met de maatschappelijke kosten verbonden aan CO₂-uitstoot. We vragen een eerlijke bijdrage aan wie verplaatsingen maakt met een grote maatschappelijke kost en houden daarbij rekening met het al dan niet voorhanden zijn van duurzame alternatieven. We steunen het Europees voorstel voor een kerosinetaks. We stimuleren de transportsector tot duurzame innovatie door het voordeel voor professionele diesel gradueel te verlagen.

Groen

Een grote fiscale hervorming moet de lasten verschuiven van arbeidsinkomen naar grote vermogens, vervuilers en complexe uitzonderingsregimes zoals voor alternatieve verloningsvormen in de vorm van salariswagens of aandelenopties. Zo kunnen de lasten op arbeid flink omlaag. Als we de vervuiler correct laten bijdragen, verminderen we de kosten die worden afgewenteld op de samenleving en stimuleren we bedrijven om hun processen te verduurzamen. Met de inkomsten (en uitgespaarde uitgaven voor herstel en gezondheidszorg) kunnen we lasten verlagen maar ook investeringen in klimaat en milieu versnellen. We laten niemand achter in de omschakeling naar een ecologische transitie.

N-VA

We zijn voorstander van een ambitieuze fiscale hervorming. Die moet voor ons prioritair de lasten op arbeid verder verlagen. Wij leggen de nadruk op een aanpassing van de tariefstructuur in onze personenbelasting. Al te snel worden lonen aan 40% belast! Het schrappen van uitzonderingen, vrijstellingen en aftrekposten kan een deel van zo'n hervorming financieren. Een fiscale hervorming moet wel samenhangen met een grondige arbeidsmarkthervorming en ook besparingen. Wij willen geen loutere verschuiving van belastingen, maar een verdere verlaging van de belastingdruk. Een verschuiving naar vervuiling is uiteraard een goede keuze. Wij zijn echter tegen bijkomende belastingen op vermogen. De belasting op vermogen is reeds zeer hoog. Na Frankrijk zijn we Europese koploper. Wij zijn ook absoluut tegen een grotere progressiviteit van de personenbelasting. Onze progressiviteit is al enorm groot. Wij zijn een van de meest herverdelende land ter wereld en een van de landen met de kleinste ongelijkheid.

Open Vld

Er is geen noodzaak om de progressiviteit verder te versterken. De rijkste 10% staat vandaag al voor bijna 50% van de inkomsten van de personenbelasting. Integendeel de progressiviteit moet naar beneden om een echte belastingverlaging te bekomen voor de middenklasse. Wij stellen hiervoor een afschaffing van de 45%-schijf voor. We moeten daarbij streven naar een betere belastingmix. De lasten op arbeid en kapitaal in België zijn reeds bij de allerhoogste in de wereld. Er moet ingezet worden op meer ontvangsten uit consumptie. Enerzijds door een verlaging van de btw-kloof, anderzijds door in te zetten op milieutaksen. Evenwel moet heel omzichtig worden omgegaan met milieutaksen. Het concurrentievermogen van onze eigensector kan niet in het gedrag komen. Maatregelen zoals de Europese CBAM moeten hiervoor zorgen. Hiernaast moet het indexatiemechanisme worden herbekeken om te voorkomen dat de werkgever de last betaalt en niet de vervuiler zelf!

PVDA

Eerlijke belastingen zijn hét speerpunt van PVDA. België is vandaag een fiscaal paradijs voor de allerrijksten en multinationals, maar een fiscale hel voor werkende mensen. We zijn dus voor een ambitieuze fiscale hervorming. We verzetten ons echter tegen taksen op consumptie, die energie of voeding duurder maken. Dit ontnemt mensen de toegang tot levensnoodzakelijke basisbehoeftes. Wij pleiten voor een eerlijke taxshift die de breedste schouders de zwaarste lasten doet dragen. PVDA kiest voor een miljonairstaks op de allergrootste vermogens en het afromen van de overwinsten in de energie- en voedingssector. Zo creëren we de nodige middelen voor massale publieke investeringen voor de transitie (hernieuwbare energie, isoleren woningen, openbaar vervoer, etc.).

Vooruit

Voor Vooruit is het cruciaal dat er een fiscale hervorming komt die werken echt doet lonen. Gebaseerd op het heldere principe: "een euro is een euro". Zodat alle vormen van vermogensinkomsten gelijk en progressief belast worden, op dezelfde wijze als arbeidsinkomsten. Met die inkomsten kunnen we vervolgens de belastingen op werk gevoelig verlagen. Zo verbreden we de belastbare basis en verhogen we de progressiviteit van het belastingstelsel. Bij die fiscale hervorming hoort ook een grote vereenvoudiging, waarbij we grondig snoeien in fiscale niches en alternatieve verloningsvormen: waarvan er een aantal - zoals tankkaarten - een negatieve klimaatimpact hebben. We bewaken hierbij de koopkracht van mensen en zorgen ervoor dat die ook toeneemt, zeker bij de lage- en middeninkomens. Zo geven we iedereen de middelen om zelf klimaatpositieve keuzes te maken.

GROENE FISCALE HERVORMING EN RECHTVAARDIGE TRANSITIE

Er komt een einde aan het gunstige belastingregime voor bedrijfswagens.

Afgezien van de vele mensen en organisaties die ervan profiteren, wordt de conclusie breed gedeeld: het Belgische systeem van bedrijfswagens (dat deel uitmaakt van de belasting op arbeid) is fundamenteel onrechtvaardig en heeft een grote impact op de mobiliteit en het milieu. Het zet ook de begrotingen van de staat en de sociale zekerheid onder druk en het houdt een verspreid en versnipperd woonmodel in stand met alle maatschappelijke kosten die daaraan verbonden zijn.

cd&v

GROEN

NVA
VOOR VLAANDEREN, VOOR WELVAART

open vld

pvda

VOORUIT

cd&v

cd&v zorgde voor de verplichte vergroening van de bedrijfswagens. Vanaf 2026 wordt er geen fiscale subsidie meer gegeven voor bedrijfswagens die rijden op fossiele brandstoffen. We willen verder inzetten op het mobiliteitsbudget. Dankzij onze partij werd het mobiliteitsbudget ingevoerd als alternatief voor de salariswagen. Hiermee krijgt de werknemer de kans om naast een wagen te kiezen voor duurzame vervoersmodi.

Groen

Dankzij de vergroening van de salariswagens door de federale regering zetten we in ons land een grote stap vooruit in de elektrificatie van ons wagenpark. Als tussenstap maakten we de fiscale subsidie minder milieuvriendelijk, wat het in het verleden wel bij uitstek was. Toch blijven we vandaag files subsidiëren en mensen ongelijk behandelen naargelang de samenstelling van het loonpakket. We willen het belastingvoordeel op bedrijfswagens geleidelijk uitdoven, en laten opgaan in een verlaging van de lasten op het loon. Groen wil een rem zetten op de fiscale koterij, zeker als die bovendien vooral de hoogste inkomens ten goede komt. Daarom pleiten we voor lagere belastingtarieven op een bredere belastbare basis.

N-VA

Een bedrijfswagen is deel van het loonpakket van mensen. Je kan dat niet ineens wegnemen. Bedrijfswagens zijn er gekomen door de enorm hoge druk op arbeid. De federale regering heeft het systeem nu vergroend en naar de toekomst zal het ook steeds minder interessant worden. Zo daalt bijv. De fiscale aftrek van 100% naar maximaal 67,5%. Wij geven de voorkeur aan het belonen van mensen in nettoloon. Het stelsel van bedrijfswagens minder interessant maken kan pas wanneer de lasten op arbeid voldoende dalen en het interessanter wordt voor werkgevers om opslag te geven eerder dan een auto te geven. Maar ook de werkgever moet in de mogelijkheid zijn om alternatieven aan te bieden behalve de bedrijfswagen door middel van het mobiliteitsbudget. Dat is een initiatief van voormalig minister van Financiën Johan Van Overtveldt. Dit mag gerust worden uitgebreid.

Open Vld

De belastingdruk op arbeid is te hoog. Het afschaffen van dit voordeel zou de loonkost enorm doen toenemen. In sommige sectoren bedraagt de bedrijfswagen dan ook een wezenlijk deel van het loonpakket. Inbreken in die overeenkomsten is de sector gewoonweg dooddoen. Met de krapte op de arbeidsmarkt is het ook niet te verantwoorden om instrumenten die beantwoorden aan reële behoeften van de werknemers zomaar te schrappen. De fiscale en sociale vergroening van de mobiliteit is een ongelofelijk succes. We hebben de bedrijfswagens gebruikt om in ijlt tempo onze wagenpark emissievrij te maken. Elektrische wagens blijven duur voor particulieren maar doordat emissievrije wagen binnen twee à drie jaar zullen worden aangeboden op de tweedehandsmarkt zal de particulier op termijn mee kunnen gaan in het verhaal van de groene transitie. Het fiscale stelsel van de bedrijfswagen blijkt daarom een blijvende bron van groene innovatie die we niet zomaar moeten opdoeken.

PVDA

Mensen moeten betaald worden in loon, niet in auto's. Wij willen het systeem van salariswagens op korte termijn uitfasen op voorwaarde dat werknemers volledig gecompenseerd worden met een verhoging van hun brutoloon. Voor een deel van de werkende bevolking is een salariswagen een significant deel van de verloning. Het systeem van de salariswagens zomaar afschaffen, leidt tot een aanzienlijk en dus onaanvaardbaar loonverlies. We laten het systeem van de salariswagens uitdoven door geen nieuwe belastingvoordelen meer toe te kennen.

Vooruit

Voor Vooruit is het duidelijk: werken moet lonen in uw portemonnee, en niet in auto's. Dat zou het simpele en eenvoudige uitgangspunt moeten zijn. Het regime van alternatieve verloning via bedrijfswagens en tankkaarten leidt tot meer files en zet autogebruik ook meer aan. Vooruit wil daarom de tankkaarten afschaffen en salariswagens geleidelijk uitdoven. Dat moet wel gebeuren in het kader van een fiscale hervorming, waarbij de belasting op werk omlaag gaat. Die twee oefeningen moeten in evenwicht zijn met elkaar. Mensen die vandaag een salariswagen als deel van hun loonpakket krijgen, mogen geen koopkracht verliezen. Op langere termijn moet dit ertoe leiden dat onze lonen volledig in euro's uitbetaald worden. Zo stuurt het fiscaal stelsel niet langer de mobiliteits- en woonkeuzes van mensen en zo gaat iedereen erop vooruit met werk dat loont.

NATUUR EN BIODIVERSITEIT

Elke burger heeft recht op een groene en gezonde leefomgeving, volgens de 3-30-300 regel.

Het belang van natuur in de buurt voor de fysieke en mentale gezondheid blijkt steeds meer uit wetenschappelijke studies, maar ook voor aanpassing aan het veranderende klimaat met meer hittegolfdagen (51 per jaar tegen 2050) is natuur in de woonomgeving bijzonder nuttig. Het streefdoel is de 3-30-300 regel: uit elke woning is er zicht op 3 bomen, elke straat heeft een boomkroonbedekking van minstens 30% en iedereen vindt op 300 meter van hun deur een toegankelijke groenzone. Steden en gemeenten moeten ondersteund worden in het versterken van hun groenbeleid, bv. via de invoering van een groennorm en sterkere regelgeving voor de bescherming van stadsbomen. Steden en gemeenten moeten ondersteund worden in het versterken van hun groenbeleid, bv. via de invoering van een groennorm en sterkere regelgeving voor de bescherming van stadsbomen.

cd&v

GROEN

NVA
VOOR VLAANDEREN. VOOR WELVAART

open vld

pvda

VOORUIT

cd&v

Wel als een "streefdoel", maar niet als een "recht", en naar haalbaarheid toe afhankelijk van de vooropgestelde timing en de demografische evolutie. Overigens gaat het al bij al om een onoordeelkundige maatstaf. Alsof het geruststellend zou zijn dat honderden gezinnen vanuit een paar woontorens op drie sierbomen uitkijken. Maar het staat buiten kijf dat het, onder andere om reden van welzijn en gezondheid, belangrijk is voldoende groen in de buurt te hebben.

Groen

Wie woont of werkt met zicht op groen is gelukkiger, gezonder en ervaart minder stress. Het zorgt voor een betere levenskwaliteit, met betere ontspanning, betere focus, meer verwondering en vitaliteit en verbeterd sociaal gedrag. En hoe rijker de natuur, hoe groter de voordelen. Daarom vinden wij dat iedereen recht heeft op groen in de nabije omgeving en willen we de 3-30-300 regel invoeren. We leggen groennormen wettelijk vast zodat iedereen kleine natuur vlakbij vindt en grotere natuur in de omgeving. Wij willen dat er een geharmoniseerd bomendecreet komt, zodat de achterpoortjes om bomen te kappen verdwijnen. Iedere gemeente stelt een bomenbeheerplan op, waarin afspraken gemaakt worden over de bescherming en het beheer. Zo verankeren we groen overal, en brengen we de positieve effecten van natuur dicht bij iedere burger.

N-VA

Wij zetten actief in op nabij groen en de voordelen ervan zowel op de gezondheid van mensen, fysiek en mentaal, als de voordelen in de strijd tegen klimaatverandering of vanuit biodiversiteits oogpunt. We zijn echter geen voorstander van de 3-30-300 regel als instrument om dat nabij groen te bereiken. Niet overal kunnen we die regel namelijk tot op de letter naleven, wat niet betekent dat we niet overal inzetten op nabij groen. De ambitie om elke burger groene en gezonde leefomgeving te geven, met nabijheid van natuur voor elkeen, blijven we volledig onderschrijven.

Open Vld

Wij ontkennen niet dat de medemens op zoek is naar natuur en de positieve gevolgen die daaruit voortvloeien. Wij zijn dan ook grote voorstander om de groenblauwe dooradering (meer natuur, bos, water...), die tevens deel uitmaakt van het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen, verder in de omgeving uit te bouwen. In plaats van verplichte eenzijdige normen per individuele woning bekijken wij dit liever vanuit een meer globaal perspectief.

PVDA

Aangenaam wonen betekent ook wonen in een groene omgeving. Groen in en rond de stad draagt bij aan de leefbaarheid en aantrekkelijkheid. Denk maar aan de hittegolven die ons elke zomer treffen. Steden worden dan hitte-eilanden waar het talrijke beton de warmte opsloopt. Groen kan tijdens zo'n hittegolf voor wat verkoeling zorgen, ook mensen die in de stad wonen hebben daar recht op. Daarom zorgen we voor meer groenzones in de stad en leggen we meer stadsrandbossen aan.

Vooruit

Vandaag wordt de openbare ruimte nog te vaak ingenomen door beton en auto's. Dat moet anders voor Vooruit. Mensen zijn veel gelukkiger als ze regelmatig tijd kunnen doorbrengen in de natuur dan wanneer ze alleen door straten met beton en bakstenen kunnen wandelen. Daarom pleit Vooruit voor een ambitieus en sociaal- rechtvaardig klimaatbeleid dat iedereen mee krijgt en verzekert dat elke burger een bos of natuurgebied binnen wandelafstand heeft. Dat doen we door ambitieuze normen op te leggen rond ontharding, vergroening en klimaatbestendigheid van ons openbaar domein. We zetten bomen in in de strijd tegen de klimaatcrisis. Door het inplannen van ventilatie-assen en stadsrandbossen op strategische locaties brengen we koelte in de steden. Zo gaan we het hitte-eilandeffect tegen en maken we onze steden klimaatrobust. In wijken met weinig natuur worden braakliggende terreinen omgevormd tot kleine parken en gedeelde moestuinen. Ook in zones die tijdelijk leeg staan maken we het mogelijk om pop-up-parken op privégronden op te richten.

NATUUR EN BIODIVERSITEIT

Vlaanderen verzekert de realisatie van 10.000 hectare bosuitbreiding tegen 2030.

Vlaanderen is, met een bosindex van amper 10,3% één van de meest bosarme regio's van Europa. Al in 1997 formuleerde het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen concrete bosuitbreidingsdoelen, met 10.000 hectare effectieve en additioneel nog eens 10.000 hectare planologische bosuitbreiding. Helaas bleef het vooralsnog bij papieren beloften. De bosoppervlakte in Vlaanderen is de voorbije twee decennia gestagneerd. In haar regeerakkoord 2019-2024 herhaalde de Vlaamse regering de taakstelling van 10.000 ha bosuitbreiding, en beloofde die te realiseren tegen 2030 (waarvan 4.000 ha binnen deze legislatuur). Ook veel lokale besturen engageerden zich tot de uitbreiding van hun bosareaal, maar desondanks blijven een aantal belangrijke drempels de bosuitbreiding afremmen, en komen we niet op kruissnelheid voor het behalen van de beloofde doelen.

cd&v

GROEN

NVA
VOOR VLAANDEREN. VOOR WELVAART

open vld

pvda

VOORUIT

cd&v

Een dergelijk doel in een dergelijk tijdbestek is onwenselijk en onhaalbaar. Wenselijk is het beschermen van de bijzonder waardevolle bossen. Haalbaar is het behalen van de bosdoelen die Europees voorzien worden. Overigens wordt wetenschappelijk niet onderbouwd waarom het tegen 2030 in Vlaanderen 10.000 ha zou moeten zijn en waarom niet 7.000 of 12.000. Het is maar de eenvoud van de grote ronde getallen. En de lijdensweg naar de tegen 2024 voorziene 4.000 ha toont aan hoe moeizaam en hoe traag de verwezenlijking van dergelijke doelstelling verloopt. Gelet op de rol van besturen en verenigingen, en niet van de Vlaamse overheid alleen, is het ook aangewezen het streefdoel van onderuit te laten bepalen. Belangrijk is tevens oog te hebben voor de maatschappelijke gevolgen van de bevolkingsdichtheid en de bevolkingsgroei op het ruimtebeslag en de leefomgeving: in 1997 telt Vlaanderen 5,9 miljoen inwoners: in 2023 6,8.

Groen

We willen tegen 2030, 10.000 hectare extra bos voorzien en het tempo de jaren daarna zelfs nog verder opvoeren. Uiteindelijk zou er zeker 30.000 hectare bos moeten bijkomen in Vlaanderen. Bestaand bos moet maximaal gevrijwaard worden en we stellen dan ook een moratorium voor op het kappen van oude en waardevolle bossen. Er moet minstens 3000 hectare stadsrandbos bijkomen. Ook al is de druk op ruimte rond de stad vaak extra groot, moeten we de bewuste keuze durven maken om rond onze steden groen, en meer specifiek bossen, te voorzien. Ze vormen een bescherming tegen hittegolven die onze versteende steden het zwaarst treffen en vormen een goede buffer tegen wateroverlast en vormen zo als het ware klimaatgordels rond steden. Nabij steden kunnen de bossen door veel mensen gebruikt worden waardoor ze veel kunnen bijdragen aan het fysieke en mentale welzijn van de burgers.

N-VA

Dankzij minister Demir en de Vlaamse regering komt er opnieuw netto-bos bij voor het eerst sinds lang. Deze doelstelling is iets waar wij ook verder op willen inzetten in de volgende legislatuur.

Open Vld

Vlaanderen heeft nood aan meer bossen. Het gemaakte engagement van 10.000 ha extra bos moet wat ons betreft nageleefd worden. Wel met dien verstande dat de bebossing gebeurt op gronden met een bos- of natuurbestemming. In Vlaanderen blijkt nog ongeveer 11.000 ha van het totale areaal van zowat 45.000 ha dat voorzien is voor bosgrond niet bebost. Het spreekt voor zich dat in eerste instantie deze gronden worden aangesneden voor het doel dat het ruimtelijk structuurplan voorziet. Hierbij is er voor ons ook een grotere rol weggelegd voor lokale besturen en burgers zelf om mee bij te dragen tot meer bebossing. We denken in dat kader ook aan zelfrealisatie door landbouwers in groene bestemmingen. Vanuit Open Vld zijn we ook voorstander voor een ambitieus programma rond het 'eetbare landschap', met agro-forestry als speerpunt. Dat geeft landbouwers de kans om bomen, struiken of zelfs heuse voedselbossen op hun gronden aan te planten met het oog op een koolstofhoudende bodem. Deze aanplantingen gelden niet als permanente bebossing en veranderen niets aan de landbouwbestemming van de gronden of de teeltvrijheid van de boer.

PVDA

Bossen zijn de longen van onze planeet. Ook bij ons zijn bossen dus heel belangrijk: voor het klimaat, voor gezonde lucht en voldoende water en als ontspanningsplek. Op 25 jaar tijd realiseerde de Vlaamse regering echter amper de helft van het beloofde en nodige natuurgebied dat nodig is. Sinds 1997 kwam er maar 2.300 ha bos bij, één vijfde van wat de Vlaamse Regering zichzelf oplegde. Naast het beschermen van bestaande bossen moet van de realisering van nieuwe natuurgebieden en bossen dus een prioriteit gemaakt worden.

Vooruit

Deze Vlaamse Regering van N-VA, cd&v en Open Vld verwaarloost onze natuur. Onze bossen en open ruimte moeten plaats maken voor bebouwing en verharding. Onze natuur kreunt onder vervuiling en de gevolgen van de klimaatcrisis. En er verdwijnt nog altijd meer bos dan er bijkomt. In 2019 beloofde de Vlaamse regering 4.000 hectare bos bij te planten tegen 2024. Daarvan zal nu zo'n 1.458 hectare geplant worden, slechts 1/3 van wat beloofd werd. Vooruit wil die achteruitgang doorbreken en écht een versnelling hoger schakelen om onze waardevolle natuur te redden. Vooruit wil onze bestaande bossen beschermen en snel meer nieuw bos bij planten. We zetten bomen in als wapens in de strijd tegen de klimaatverandering. Door het inplannen van ventilatie-assen en stadsrandbossen op strategische locaties brengen we koelte in de steden. Zo gaan we het hitte-eilandeffect tegen en maken we onze steden klimaatrobuust.

NATUUR EN BIODIVERSITEIT

Tegen 2030 is natuur beschermd op minstens 30% van het Vlaamse grondgebied en op 10% strikt beschermd.

In december 2022 sprak België samen met de andere landen van de Verenigde Naties af om 30% van het oppervlak op land en in zee voor te behouden voor natuur. Ook in de Europese biodiversiteitsstrategie zijn de lidstaten overeengekomen om natuur te beschermen over 30% van het land- en zeegebied. Volgens de wetenschap is dit een minimum om het massale verlies aan biodiversiteit af te remmen. Ook in Vlaanderen moet natuur de hoofdrol spelen op 30% van het grondgebied en op 10% van de oppervlakte strikt beschermd worden. Daarvoor zijn concrete doelen, actieplannen voor de uitvoering en middelen voor de realisatie nodig.

cd&v

GROEN

NVA
VOOR VLAANDEREN, VOOR WELVAART

open vld

pvda

VOORUIT

cd&v

De haalbaarheid van beide doelen hangt uiteraard af van de inhoudelijke betekenis van "het Vlaamse grondgebied" (het Vlaamse Gewest en dus niet het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en niet de Noordzee), "beschermd" en "strikt". Overeenkomstig de zienswijze van het Nature Report Flanders 2020 van het INBO is 30% haalbaar. "In 26% of Flanders, nature is legally protected as reserves, as areas with some other national/international protected status or by other measures." Vanzelfsprekend zijn dan ook doelen, uitvoeringsplannen en middelen nodig. Er mag ook geen negatieve impact zijn op economie (ontwikkeling bedrijven, vergunningenbeleid, landbouw,...).

Groen

Wij schuiven een natuurplan naar voren, waarmee 30% van Vlaanderen als natuur beschermd wordt. Binnen die 30% onderscheiden we verschillende vormen van natuur. 10% van Vlaanderen wordt strikt beschermde natuur. Die afspraak werd gemaakt op de internationale biodiversiteitstop in Montreal en ook onderschreven door Europa. Dankzij 30% natuur vormt er zich een natuurnetwerk dat maximaal verbonden is met grote natuurkernen van topnatuur en kleinere natuurclusters en ecologische verbindingen daartussen. We moeten ervoor zorgen dat dit natuurnetwerk ook verbonden wordt met de steden, zodat voor diersoorten geen no-go zones bestaan, waar pesticiden, milieuvuiling, verstoring door bijvoorbeeld licht of lawaai en verharding voor te weinig kwaliteit zorgt.

N-VA

Vlaanderen onderschrijft de ambitie van de Europese biodiversiteitsstrategie, maar benadrukt dat dit engagementen zijn met cijfers voor het Europese continent. Niettemin zal Vlaanderen ten volle de ambities rond 10.000 ha bos en nog meer extra natuur verder blijven vormgeven.

Open Vld

Het 30x30 initiatief waarvan sprake was een globale doelstelling, waarbij niet is afgesproken om dit zomaar op ieder land, laat staan regio, in de wereld toe te passen. Wij bekijken die doelstelling dan ook op die manier. Voor onze Noordzee kunnen wij die 30% bescherming realiseren. Voor het Vlaamse landgebied ligt dit natuurlijk veel moeilijker. In Vlaanderen worden steeds meer maatregelen genomen om natuur te gaan beschermen - denk ook aan de extra 20.000 hectare om onder effectief natuurbeheer te brengen. Dat traject zal verder lopen, maar we zijn geen voorstander om hier een verder concreet cijfer aan te koppelen.

PVDA

Om de biodiversiteitscrisis aan te pakken, pleiten we voor een effectieve natuurbescherming en een duurzame land- en bosbouw. Er moet een realistisch plan komen, met voldoende middelen, om onze biodiversiteitsdoelstellingen te halen.

Vooruit

Deze Vlaamse regering van N-VA, cd&v en Open Vld verwaarloost onze natuur. Onze bossen, weilanden en open ruimte moeten plaats maken voor bebouwing en verharding. Onze natuur kreunt onder vervuiling en de gevolgen van de klimaatcrisis. En er verdwijnt nog altijd meer bos dan er bijkomt. In 2019 beloofde de Vlaamse regering 4.000 hectare bos bij te planten tegen 2024. Van die 4.000 hectare zal nu zo'n 1.458 hectare bos geplant worden. Dat is slechts één derde van wat beloofd werd. Vooruit wil die achteruitgang doorbreken en écht een versnelling hoger schakelen om onze waardevolle natuur te redden. Vooruit wil onze bestaande bossen beschermen en een versnelling hoger schakelen om bos bij te planten. We realiseren natuurverbindingen van aaneengesloten natuur- en bosgebieden, verplichten ecologische inrichting van bedrijventerreinen en herstellen 50.000 hectare drasland of waterrijk gebied.

NATUUR EN BIODIVERSITEIT

Vlaanderen stelt een onmiddellijk moratorium in op het kappen van onze meest waardevolle bossen, en zorgt voor een steile afname van alle ontbossing.

De voorbije decennia verdween per dag gemiddeld één groot voetbalveld aan bos in Vlaanderen. Dat gaat lijnrecht in tegen de doelstellingen van het Europees biodiversiteits- en klimaatbeleid, en internationale engagementen om ontbossing wereldwijd te stoppen. Bovendien is één derde van het bos in Vlaanderen 'zonevreemd' en dus extra bedreigd, waaronder ook oude, grote en ecologisch waardevolle bossen. Het bosdecreet voorziet een decretale afbakening en bescherming van deze waardevolle bosgebieden, maar aan die taakstelling is door de Vlaamse regering tot op heden nog geen invulling gegeven.

cd&v

GROEN

NVA
VOOR VLAANDEREN, VOOR WELVAART

open vld

pvda

VOORUIT

cd&v

Een moratorium is eigenlijk maar een tijdelijke maatregel terwijl cd&v een definitieve bescherming bepleit. Belangrijk is ook duidelijkheid te verschaffen over wat "meest waardevol" betekent.

Groen

Groen bewees tijdens de afgelopen legislatuur dat ze hier een prioriteit van wil maken. Zo bleek uit cijfers die we opvroegen dat de huidige Vlaamse Regering nog steeds toestaat dat elke dag een voetbalveld bos gekapt mag worden. Daarnaast zijn er nog steeds heel wat bossen die niet in een groene bestemming liggen waardoor ze "ruimtelijk bedreigd of zonevreemd" zijn. Groen deed voorstellen om deze bedreigingen tegen te gaan. We stellen in ons programma nu een moratorium op het kappen van oude waardevolle bossen voor. Indien de adviesinstantie voor Natuur en Bos een negatief advies geeft voor een ontbossingsaanvraag zou dit automatisch moeten leiden tot het weigeren van deze aanvraag.

N-VA

De N-VA en specifiek Minister Demir is vragende partij om zonevreemde en waardevolle bossen een bijkomende bescherming te geven. Daarom startte ze ook met het GRUP Zonevreemde Bossen. Bij een totaal moratorium is evenwel, cfr. De boskaart van Joke Schauvliege, waakzaamheid geboden dat niet alles onmogelijk wordt in Vlaanderen. Voor de kwetsbaarste en meest waardevolle bossen zijn we weliswaar helemaal akkoord.

Open Vld

Dat onze bossen minimaal worden gekapt is een principe waar we ten volle achterstaan. Een absoluut moratorium op kappen roept heel wat praktische vragen op inzake haalbaarheid. Kappingen gebeuren soms vanuit praktische of veiligheidsoverwegingen of ziekte van de bomen. Ook wanneer men een woonperceel heeft en de benodigde kapmachtiging, dan moet dit blijven kunnen. Daarnaast wordt er ontbost in het kader van natuurbeheer, waarvoor in tegenstelling tot andere ontbossing tot vandaag nog geen compensatieplicht geldt. De huidige regelgeving voorziet inderdaad een compensatiemechanisme

en werkt in theorie vrij goed. Alleen volgt de feitelijke compensatie vaak met vertraging. Een beleid dat kappen maximaal vermijdt en toekijkt op het naleven van de compensatie lijkt ons een meer pragmatische aanpak.

PVDA

Bossen zijn de longen van onze planeet. Ook bij ons zijn bossen dus heel belangrijk: voor het klimaat, om waterschaarste en luchtvervuiling tegen te gaan en als ontspanningsplek. De prioriteit moet in eerste instantie liggen bij het beschermen van bestaande bossen. Dat is nodig want onze bossen staan onder druk. Bomen worden nog al te vaak omgehakt om plaats te maken voor parkings of industriegebieden. Een recent voorbeeld is De Groene Delle, een waardevol natuurgebied in Limburg, met heel veel bomen, broekbossen en natte valleien. In 2020 wilde Zuhair Demir nog 23 hectare van de Groene Delle laten kappen. Door de brede protestbeweging, gesteund door de PVDA, is de minister gelukkig op haar stappen moeten terugkeren. We maken van het beschermen van bestaande bossen een prioriteit.

Vooruit

We beschermen onze bestaande bossen door (i) meer budget vrij te maken voor de aankoop en het behoud van bos, (ii) aanvragen voor boskap strenger te beoordelen en duurder te maken, (iii) op te treden tegen illegale boskap, en (iv) waardevolle bossen ongeacht hun bestemming beter te beschermen.

NATUUR EN BIODIVERSITEIT

Vlaanderen realiseert het herstel van 30.000 hectare natte natuur tegen 2030.

In Vlaanderen is 70% van de natte natuur (wetlands) verdwenen sinds 1950. Nochtans zijn ze onze natuurlijke bondgenoten om ons te beschermen tegen droogtes en overstromingen én om klimaatopwarming tegen te gaan. Bovendien is de helft van de bedreigde diersoorten afhankelijk van deze natte natuur. Het herstellend potentieel werd berekend op 147.000 ha, waarvan 49.000 al in een natuurbestemming ligt.

cd&v

GROEN

NVA
VOOR VLAANDEREN. VOOR WELVAART

open vld

pvda

VOORUIT

cd&v

Een tempo van 15 ha per dag gedurende de volgende vijf tot zes jaar is geen haalbare kaart. Zie ook de bedenking over demografie bij de vorige stelling.

Groen

Natte natuur, zoals veengebied, moerassen, drassig glasland, poelen en meren, is ontzettend waardevol. Het is een win-win-win omdat het zorgt voor extra ruimte om water te bufferen en te laten infiltreren, het is een oase aan biodiversiteit en het is een hotspot wat koolstofopslag betreft. Het grootste gedeelte van natte natuur die verloren ging wordt nu gebruikt voor landbouw of viel ten prooi aan verstedelijking. Groen wil die natte natuur herstellen. Eén derde van wat er verloren is gegaan, kan op korte termijn hersteld worden omdat het op gunstige plekken ligt. De rest van wat nog realistisch kan hersteld worden voeren we uit tegen 2050.

N-VA

Met de Blue Deal en het Blue Deal decreet hebben we als partij de basis gelegd voor het herstel van de natte natuur in Vlaanderen. Het voorgestelde streven lijkt ons zinvol.

Open Vld

De Vlaamse Blue Deal voorziet in het streven naar herstel van natuurlijke watersystemen en dus dat zorgt automatisch voor hectares herstel aan die natte natuur. Wij zijn echter tegen een cijferdoelstelling van 30.000 hectare. Dat gaat ook over hoe je die bereikt, met name gaat dit ook vaak over de eigendom van mensen, waarvoor dan de nodige vergoedingen voorzien moeten worden.

PVDA

Natuur is onze beste bondgenoot tegen overstromingen en droogtes. We beschermen natte natuurgebieden en geven rivieren meer ruimte, zodat water beter kan infiltreren en de schade van overstromingen beperkt kan worden. Waar mogelijk laten we ze opnieuw meanderen en richten we gecontroleerde overstromingsgebieden in. De overstromingen leerden ons ook dat we niet langer mogen bouwen in overstroombare gebieden. Gebieden met een groot waterbergend vermogen zetten we om naar natuur-, bos- of parkgebied. Als we grond herbestemmen en bijvoorbeeld woongebied omzetten naar natuurgebied, geven we de eigenaars een eerlijke vergoeding zonder speculanten te belonen.

Vooruit

Vooruit is het absoluut eens met deze stelling. Meer nog: voor ons mag het zelfs verder gaan. Wat ons betreft, starten we een traject om 50.000 hectare wetlands en veengebieden in groene bestemmingsgebieden te beschermen. Dat doen we door natuurverenigingen, landbouwers en burgers te betrekken en samen stappen vooruit te zetten. Daarnaast zetten we ook nog meer in op de natuurlijke heraanleg van waterwegen en beken. We stimuleren ook maximale ontharding en infiltratie. Door bedrijven en projectontwikkelaars, die grote verharde oppervlaktes aanleggen, meer te laten bijdragen wanneer het regenwater rechtstreeks wordt afgevoerd naar de riolering. Dat kan bijvoorbeeld het geval zijn bij de aanleg van industrieterreinen of parkings. Wie water lokaal opvangt, zal daarvoor beloond worden en zal minder moeten bijdragen. Zo beschermen we onze natte natuur én onszelf tegen droogtes en overstromingen.

NATUUR EN BIODIVERSITEIT

België haalt ontbossing en biodiversiteitsverlies uit de winkelrekken tegen 2030.

Met onze import en consumptie draagt de consument onbewust bij aan het verdwijnen van ecosystemen, vooral in het buitenland. Nieuwe Europese zorgplicht-wetgeving en wetgeving op ontbossingsvrije producten biedt kansen om dit te stoppen, maar daarvoor is het vervullen van een aantal randvoorwaarden cruciaal. België moet de controlecapaciteit fors uitbreiden om handhaving van zulke wetgeving te garanderen en op Europees niveau het pleidooi voeren voor een breder toepassingsgebied ervan (inclusie van de financiële sector, meer ecosystemen, meer producten). We moeten ook meer ondersteuning bieden aan landen in het globale zuiden waaruit we deze producten importeren om ze op een duurzame en eerlijke manier te kunnen produceren. Dit alles in het kader van een holistische aanpak om toeleveringsketens te verduurzamen, zodat natuurvernietiging niet op ons bord belandt.

cd&v

GROEN

NVA
VOOR VLAANDEREN. VOOR WELVAART

open vld

pvda

VOORUIT

cd&v

Volledig mee eens. Het heeft amper zin, tenzij symbolisch, 1) om binnen de EU geproduceerde goederen aan strenge vereisten te onderwerpen als buiten de EU geproduceerde goederen niet aan dergelijke eisen moeten voldoen maar wel vrij binnen de EU verhandeld mogen worden, 2) om strenge wetgeving uit te vaardigen zonder in sluitende handhaving te voorzien, en 3) om derde landen niet te ondersteunen ter verduurzaming van de productie van goederen buiten de EU, enerzijds omdat buitenlandse goederen binnen de EU gevraagd worden, anderzijds omdat niet duurzame buitenlandse productie ook binnen de EU gevolgen met zich meebrengt op vlak van klimaat en biodiversiteit. De stelling zelf is evenwel nogal kort door de bocht geformuleerd.

Groen

Wij staan er helemaal achter dat onze consumptie niet tot ontbossing of natuurvernietiging mag leiden binnen of buiten de EU. De huidige wetgeving op Europees niveau die recent werd goedgekeurd is een stap in de goede richting om ontbossingen voor producten te vermijden. Wij pleiten ervoor om deze wet uit te breiden zodat meer ecosystemen dan enkel bossen gevat worden door de regels. Daarnaast willen we extra inspecteurs zodat er meer controles kunnen uitgevoerd worden, aangezien de Haven van Antwerpen een draaischijf is voor illegale hout- en dierenproducten.

N-VA

Het is onze verantwoordelijkheid om ervoor te zorgen dat onze ecosystemen niet verdwijnen: dat onze bossen, hier en elders, gevrijwaard blijven en de biodiversiteit voldoende ruimte krijgt. Minister Demir heeft al stappen gezet t.a.v. landen die duurzaamheidscriteria met de voeten treden. Zo werden biomassastromen vanuit Canada, Chili en Siberië geweigerd. Maar er is meer nodig. Denk maar aan een striktere handhaving.

Open Vld

Helemaal akkoord met de doelstelling om te komen tot meer verduurzaming van ons consumptiepatroon om natuurvernietiging te voorkomen, maar niet met de algemene filosofie van de voorgestelde oplossingen. Als we de consument willen meekrijgen in dit verhaal gaat dit niet gebeuren met een te eenzijdige focus op controles, handhaving - die nodig zijn als sluitstuk - en het opleggen van allerlei verboden, maar wel door het opdrijven van de inspanningen van verduurzaming, zowel in onze landbouw als in de verwerkende nijverheid als in het consumptiepatroon van de burger zelf. Een gelijkaardig verhaal geldt voor derde landen: we gaan dit niet op een paternalistische en belerende, maar op een voluntaristische wijze realiseren met grote nadruk op innovatie, onderzoek en samenwerking. In dit opzicht wordt aandacht voor level playing field van producten die we importeren vanuit derde landen belangrijker in het licht van handelsverdragen.

PVDA

Producenten ontlopen te gemakkelijk hun verantwoordelijkheid over de hele productieketen. Het naleven van mensen- en milieurechten is niet de verantwoordelijkheid van de consument. Grote westerse multinationals maken in de armste Zuidere landen misbruik van zwakke of onbestaande regelgeving om mensen te onderdrukken en ongestoord natuurlijke rijkdommen te plunderen. De nieuwe voorgestelde Europese zorgvuldigheidsrichtlijn voor multinationals is grotendeels ontoereikend om dit te verhinderen. Het milieu, de sociale rechten en mensenrechten moeten voorrang hebben op het streven naar winst. Daarom is er naast een bindend VN-verdrag over multinationale ondernemingen en mensenrechten, ook nood aan Europese bindende duurzaamheidsnormen, met een doeltreffend klachten- en sanctiemechanisme en onafhankelijke controlediensten.

Vooruit

Vooruit wil ontbossing tegengaan. Ontbossing heeft negatieve gevolgen voor biodiversiteit en klimaat. Diersoorten zien hun leefgebied verdwijnen, opgeslagen CO₂ komt terug vrij... Veel alledaagse producten dragen jammer genoeg bij aan die ontbossing en de omvorming van natuurlijke ecosystemen in landbouwgrond: vlees, eieren, chocolade, leer... Daarom wil Vooruit de Europese regelgeving aanscherpen en de controles opvoeren.

NATUUR EN BIODIVERSITEIT

Vlaanderen engageert zich voluit voor de implementatie van de Europese natuurherstelwet.

De Europese natuurherstelwet wordt in februari 2024 finaal goedgekeurd, waarna het implementatieproces start. De natuurherstelwet streeft naar het herstel van minstens 20% van de oppervlakte gedegradeerde natuur tegen 2030, het keren van de negatieve trend in bestuiverspopulaties, het verzekeren van een netto toename (minstens status quo) in stedelijk groen en boomkroonbedekking tegen 2030, het verhogen van biodiversiteit in bosccosystemen, het herstel van gedraineerde veenbodems in landbouwgebied en van vrijstromende rivieren.

cd&v

GROEN

NVA
VOOR VLAANDEREN. VOOR WELVAART

open vld

pvda

VOORUIT

cd&v

cd&v is tegenstander van de Europese natuurherstel in de huidige vorm. We betwisten het belang van natuurherstel niet, maar vinden de sociale en economische impact van de Europese natuurherstelwet op Vlaanderen buitenproportioneel in verhouding tot de natuurwinsten.

Groen

De natuurherstelwet bevat heel wat broodnodige doelstellingen om onze natuur en biodiversiteit te herstellen. Dat is broodnodig. Zorgen dat onze beschermde natuur op land en zee opnieuw in goede staat verkeert, dat er genoeg groen in steden te vinden is, dat rivieren opnieuw natuurlijk kunnen stromen, dat bestuivers opnieuw kunnen gedijen en onze voedselgewassen bestuiven, het zijn allemaal belangrijke doelstellingen die we volop willen ondersteunen. Dit doen we onder andere door ons in te schrijven in de doelstelling van 30% beschermde natuur en 10% strikt beschermde natuur, zorgen voor meer natuur in woongebied, door de 3-30-300 regel toe te passen, een beter beschermingsbeleid voor bomen en bossen, bosuitbreiding, herstel van rivieren en natte natuur en de verdere uitbouw van nationale parken.

N-VA

De Europese Natuurherstelwet heeft nobele ambities die we grotendeels kunnen onderschrijven, zeker als het gaat rond natte natuur en veen. De overmatige juridisering van deze ambities lijkt echter nefast te zijn voor de vergunningverlening in Vlaanderen.

Open Vld

De Natuurherstelwet omvat, zeker tegenover het originele voorstel, een aantal goede elementen. Zo wordt er rekening gehouden met dichtbevolkte lidstaten en hun regio's en kunnen natuurdoelstellingen worden aangepast op basis van de reeds bestaande invloed van de klimaatverandering. De wet is echter nog niet formeel goedgekeurd en het is dus moeilijk om ons te engageren, zeker omdat er ook nog enkele vragen zijn over de impact voor Vlaanderen, die nog wat meer duidelijkheid behoeven.

PVDA

Het behoud en herstel van ecosystemen is essentieel als we de klimaatcrisis willen aanpakken. In het Europees parlement heeft de Europese fractie The Left, waartoe de PVDA behoort, de natuurherstelwet daarom goedgekeurd. Maar we willen er wel over waken dat het herstel van ecosystemen niet ten koste mag gaan van boeren die nu het al moeilijk hebben om te overleven.

Vooruit

Vooruit gaat voluit voor de uitvoering van de engagementen in de Natuurherstelwet en de Europese Biodiversiteitsstrategie. Van meer natuur wordt iedereen beter. Natuur in je buurt en je leefomgeving is belangrijk voor je welzijn. Mensen zijn veel gelukkiger als ze regelmatig tijd kunnen doorbrengen in de natuur dan wanneer ze alleen door straten met beton en bakstenen kunnen wandelen. Voor Vooruit is het duidelijk: we moeten écht een versnelling hoger schakelen om onze waardevolle natuur te redden. Door herstel van wetlands en veengebieden, door de natuurlijke heraanleg van waterwegen en beken, door meer gebruik te maken van het recht van voorkoop om meer grond voor te behouden voor waterberging en bosuitbreiding, ecologische inrichting van bedrijventerreinen, ... Het is écht tijd om de stilstand te doorbreken en om werk te maken van een ambitieus klimaatbeleid met natuurherstel.

NATUUR EN BIODIVERSITEIT

Alle overheidsfinanciering die schadelijk is voor de natuur wordt stopgezet en er komen waarborgen dat er geen nieuwe subsidies mogelijk zijn die schadelijk zijn voor de natuur (Europees "Do No Significant Harm" principe).

Een conservatieve schatting van de subsidies die de natuur over de hele wereld vernietigen, varieert van 4 tot 6 biljoen dollar per jaar. Bij ons in de buurt, in Frankrijk, bleek uit een recent rapport van de financiële inspectie dat de financiering die schadelijk is voor de biodiversiteit vier keer hoger was dan de financiering ten gunste van de biodiversiteit. Zo heeft België op de COP 15 in Montreal de verbintenis aangegaan om alle subsidies die schadelijk zijn voor de natuur te identificeren, af te schaffen of te hervormen. Het is immers ook een maatstaf voor goed beheer van publieke middelen, omdat we er redelijkerwijs van uit kunnen gaan dat elke publieke euro die wordt uitgegeven als subsidie die schadelijk is voor de natuur, extra kosten voor herstel met zich meebrengt die door de gemeenschap worden gedragen.

cd&v

GROEN

NVA
VOOR VLAANDEREN. VOOR WELVAART

open vld

pvd

VOORUIT

cd&v

1) Er is een verschil tussen "schade" en "Significant Harm". Vraag is dan wanneer er sprake is van schade en vanaf wanneer schade betekenisvol wordt geacht. 2) Vraag is tevens of het alleen gaat om actuele schade of ook om potentiële schade. Over het eerste bestaat verschil van mening en het tweede valt vaak moeilijk in te schatten en soms niet te voorspellen. 3) In bepaalde gevallen zal het toch verantwoord of zelfs noodzakelijk zijn, om redenen van maatschappelijk belang, een voor de natuur schadelijke ingreep van overheidswege te ondersteunen. 4) Uiteraard is het ook aangewezen om binnen de financiële respectievelijk fiscale instrumenten een onderscheid te maken tussen premies, subsidies, reducties enzovoort. Belangrijk is om prioriteiten te stellen en werk te maken van het afbouwen van de schadelijkste gevallen in plaats van in te zetten op een onmiddellijke en volledige schrapping.

Groen

De overheden werken zichzelf inderdaad tegen door tegelijk vervuiling in de hand te werken met subsidies en een beleid te voeren om die schade te beperken. Het is alsof je op hetzelfde moment de verwarming en de airco opzet. Er verandert nauwelijks iets en het kost handenvol geld. Groen wil alle uitgaven doorlichten op dit DNSH-principe en een duidelijk uitfaseringsplan volgen. We dienden in het federaal parlement een resolutie in voor de afbouw van fossiele subsidies. De steun van de Vlaamse Regering voor Ineos strookt alvast niet met dit principe.

N-VA

Wij staan ook achter dit principe dat de overheid geen subsidies moet geven aan vervuilende producten of activiteiten. Dit geldt ook voor fiscale voordelen. Het is evenwel belangrijk om biodiversiteit niet individueel te bekijken, maar ook andere milieucompartimenten en kosten-baten van bepaalde beleidskeuzes mee in rekening te nemen. Deze transitie moet gebaseerd zijn op wetenschap en geleidelijk gebeuren.

Open Vld

Het is eerst kwestie van een overzicht te krijgen van de verschillende soorten steunmaatregelen, zoals subsidies, die er in ons land bestaan die schadelijk zouden zijn voor de biodiversiteit in ons land. Dat is ook wat de tekst van het Montreal-Kader bepleit. Op basis daarvan kan dan gekeken worden wat er met die steunmaatregelen zou moeten gebeuren. Het bij voorbaat al verbieden, terwijl sommige van die maatregelen mogelijk op andere vlakken een toegevoegde waarde kennen, lijkt ons dan ook niet verstandig.

PVDA

Het spreekt voor zich dat de huidige publieke geldstroom naar bedrijven en producten die onze natuur vernietigen, onhoudbaar is. Zo is het absurd dat biobrandstoffen nog steeds staatssteun krijgen, en zelfs publieke netwerkbeheerder Fluvius fossiele infrastructuur blijft bouwen. Sommige subsidies, zoals het sociaal tarief op energie, zijn echter broodnodig om gezinnen niet in de kou te laten. De PVDA blijft deze vormen van sociale steun verdedigen. We pleiten voor een ambitieus sociaal klimaatbeleid dat mensen helpt met het besparen van energie, via massale, publieke investeringen in openbaar vervoer en een publieke aanpak voor het isoleren van gebouwen.

Vooruit

Vooruit wil overheidsmiddelen gebruiken om de natuur te beschermen en te versterken, niet om schade toe te dienen.

NATUUR EN BIODIVERSITEIT

Als lid van het Internationaal Strafhof sluit België zich aan bij een coalitie van landen die bereid zijn het Statuut van Rome te wijzigen om ecocide als vijfde internationale misdaad te erkennen.

De erkenning van ecocide als misdrijf in het nieuwe wetboek van strafrecht is een grote stap voorwaarts voor de samenleving en het milieu. Het opnemen van dit misdrijf in het Internationaal Strafhof zou een groot afschrikkend effect hebben op vervuilers over de hele wereld en mensen en ecosystemen beschermen tegen hun vernietiging. Het zou België helpen om alle soorten gevallen van ecocide te bestrijden, met inbegrip van gevallen van ecocide gepleegd door buitenlandse bedrijven op Belgisch grondgebied. Bovendien creëert internationale jurisdictie over ecocide een gelijk speelveld voor bedrijven, zodat duurzame en innovatieve Belgische bedrijven niet ongestraft hoeven te concurreren met bedrijven die ecosystemen vernietigen.

cd&v

GROEN

NVA
VOOR VLAANDEREN. VOOR WELVAART

open vld

pvda

VOORUIT

cd&v

In theorie geen bezwaar tegen een dergelijk voorstel. In praktijk wel voorbehoud bij de mate waarin en de manier waarop de rechtsleer en de rechtspraak omgaan met internationale juridische engagementen die, als zou blijken dat de betreffende aanpassing ongewenste gevolgen of onbedoelde nadelen veroorzaken, amper terug te schroeven zijn. Belangrijk is dan ook de verwoording van de strafbepaling en rekening houden met concrete impact op het terrein van dergelijke bepalingen.

Groen

De erkenning van ecocide als misdrijf kwam er in de afgelopen legislatuur na jarenlang werk en druk van de groenen. We zijn daar tevreden mee, maar ook zeer bewust van het feit dat het werk daarmee niet gedaan is.

N-VA

Uiteraard moeten we vermijden dat onze ecosystemen massaal worden vernietigd en dat we onze vervuiling zoveel als mogelijk beperken en waar mogelijk vermijden. Maar ecocide opnemen als een internationale misdaad, daar vraagt de N-VA toch om enige voorzichtigheid. Wat betekent ecocide dan precies. Kan men via deze bepaling dan de federale overheid aanklagen omdat die nieuwe, CO₂ uitstotende gascentrales ondersteunt? Klimaatbeleid komt toe aan de burger, niet aan de rechter. We moeten draagvlak creëren om de klimaattransitie duurzaam aan de pakken.

Open Vld

Door de opname van ecocide in het nieuw Strafwetboek heeft België een signaalfunctie willen geven op internationaal vlak naar anderen landen toe. In die zin kunnen andere landen aangemoedigd worden om ons voorbeeld te volgen en het begrip op hun beurt ook in nationaal recht op te nemen. Of dit dan uiteindelijk moet leiden tot de opname ervan in het Statuut van Rome is eerder voer voor een internationaal debat waar we nu niet moeten op vooruitlopen.

PVDA

Het respecteren van milieurechten mag niet afhangen van de goodwill van een bedrijf, waar winstmaximalisatie voorop staat. Daarom heeft PVDA het voorstel rond de erkenning van ecocide gesteund. Naast een bindend VN-verdrag over multinationale ondernemingen en mensenrechten, is er ook nood aan Europese bindende duurzaamheidsnormen, met een doeltreffend klachten- en sanctiemechanisme en onafhankelijke controlediensten. We vragen ook aan België om het Verdrag van Lugano inzake wettelijke aansprakelijkheid voor schade als gevolg van activiteiten die gevaarlijk zijn voor het milieu, te ratificeren.

Vooruit

Voor Vooruit is het duidelijk: ernstige milieuschade is niet alleen een misdaad tegen de natuur, het bedreigt ook een welvarend bestaan. Elke daad van ecocide verstoort het delicate evenwicht van onze planeet. Vooruit wil daarom ecocide als vijfde misdaad laten erkennen. Om zo bedrijven, die schade berokkenen ten koste van toekomstige generaties en de planeet, te stoppen.

NATUUR EN BIODIVERSITEIT

De jacht op bedreigde diersoorten zoals bv. patrijs moet verboden worden.

Rode Lijsten geven aan wat de kans op uitsterven is van een soort in een bepaalde regio. Ondanks het feit dat bvb. patrijs de status 'bedreigd' heeft, wordt er nog steeds op gejaagd. De jacht op diersoorten die bedreigd zijn, moet onmiddellijk verboden worden omwille van ecologische redenen.

cd&v

GROEN

NVA
VOOR VLAANDEREN. VOOR WELVAART

open vld

pvda

VOORUIT

cd&v

Ja, als de tellingen ernstig gebeuren en aangeven dat de soort in gevaar komt dan moet de diersoort absoluut beschermd worden.

Groen

Groen pleit ervoor dat jacht op dieren enkel in functie van natuurbeheermaatregelen kan en enkel op manieren die dierenleed maximaal voorkomen. Recreatieve jacht moet verboden worden. Jagen op soorten die met uitsterven bedreigd zijn, zoals patrijzen, is absurd. Ook het jagen op vossen, konijnen en hazen moet verboden worden.

N-VA

Bedreigde diersoorten horen niet bejaagd te worden. Een verbod kan ook tijd- en plaatsgebonden zijn. Wij scharen ons dan ook achter de visie van de Vlaamse Regering, die bejaagbaarheid wil objectiveren via telprotocollen en wetenschappelijk onderzoek.

Open Vld

We willen dit complexe probleem met diverse oorzaken niet op een polariserende manier benaderen, maar aanpakken in een ruimere context en in overleg tussen jagers, natuurverenigingen en landbouw om te komen tot een oplossing op maat van ons ruimtelijk versnipperde en sterk verstedelijkt Vlaanderen. Er zijn overigens al stappen gezet in het verduurzamen van de patrijzenjacht, bvb. via het soortenbeschermingsprogramma voor akkervogels. Ook de druk van predatoren op de patrijzenpopulatie moet in rekening worden gebracht. Wat ons eveneens tot terughoudendheid drijft zijn de ervaringen met een jachtverbod in Nederland. Dat heeft niet geleid tot een groei van de patrijzenpopulatie, maar een daling.

PVDA

Bedreigde diersoorten moeten beschermd worden.

Vooruit

Vooruit is het helemaal eens met deze stelling. Steeds meer diersoorten, waaronder broedvogels zoals de patrijs, zijn het slachtoffer van het erbarmelijke beleid rond natuurbescherming in Vlaanderen. Er is steeds minder open ruimte beschikbaar, en dus geen plaats voor akkervogels zoals de patrijs. De verschraling van de landbouw en de steeds grotere schaal van landbouw resulteren in minder nestplekken. Overmatig gebruik van pesticiden heeft hun voedselaanbod sterk verminderd. Het gevolg is dat de populaties sinds de jaren tachtig sterk achteruitgegaan zijn. Er zijn ook onvoldoende betrouwbare gegevens over de precieze populaties om te kunnen concluderen dat de jacht wél verantwoord is. Voor Vooruit is het dus duidelijk: een jachtverbod is aangewezen.

OMSLAG NAAR 100% HERNIEUWBARE ENERGIE

De levensduurverlenging of bouw van nieuwe kerncentrales is een verspilling van belastinggeld.

Kernenergie is een niet-duurzame en dure technologie die geen tijdig, wezenlijk of blijvend antwoord biedt op de klimaatcrisis. Dure levensduurverlenging of bouw van nieuwe kerncentrales is een verspilling van belastinggeld.

cd&v

GROEN

NVA
VOOR VLAANDEREN, VOOR WELVAART

open vld

pvda

VOORUIT

cd&v

Ons land staat op vlak van elektriciteitsbevoorrading voor een bijzonder grote uitdaging. Het elektriciteitsverbruik zal de komende decennia sterk toenemen en daarom kunnen we het ons niet veroorloven bepaalde vormen van CO₂-neutrale elektriciteitsproductie met name nucleaire productiviteit uit te sluiten. Er moet door de verschillende regeringen een gezamenlijke lange termijnvisie komen en een stappenplan voor de bevoorradingzekerheid en de energietransitie. Voor ons is een slimme combinatie van hernieuwbare én nucleaire energieproductie de toekomst. We willen nucleaire reactoren Doel 4 en Tihange 3 met 10 jaar extra verlengen (tot 2045) en in functie van het verzekeren van de bevoorradingzekerheid moet de haalbaarheid van het verlengen van één of meerdere van overige kernreactoren worden onderzocht. We mogen ook de boot van onderzoek naar de nieuwste generaties reactoren zoals SMR's niet missen.

Groen

Kerncentrales zijn duur en produceren gevaarlijk kernafval. Hernieuwbare energie is de toekomst. Die zorgt voor schone en zekere energie én voor lagere facturen. Een nieuwe kerncentrale kost tientallen miljarden, leidt tot gevaarlijk radioactief afval en produceert ten vroegste in 2040 energie. Dat is te laat voor de klimaatstrijd. Bovendien hebben we tegen dan vooral flexibel inzetbare capaciteit nodig. Een dure kerncentrale met hoge investeringskosten is daarvoor totaal ongeschikt, zoals ook het Nederlandse Expert Team Energiesysteem 2050 benadrukte. Een beperkte verlenging van de levensduur van de twee meest recente kernreactoren was noodzakelijk in het licht van de energiecrisis en de oorlog in Oekraïne, die ons energielandschap overhoop haalden. Maar een verlenging van de levensduur van de vijf andere Belgische kernreactoren is zowel technisch als economisch onhaalbaar.

N-VA

Wat de N-VA betreft is kernenergie net een essentieel onderdeel van onze toekomstige energiemix. In combinatie met hernieuwbare energie, heb je met kernenergie een energiemix die geen CO₂-uitstoot bij de energieproductie, voldoende zekerheid biedt van productie en blijft waken over de betaalbaarheid van onze elektriciteit.

Open Vld

Kerncentrales vermijden heel wat CO₂-uitstoot en bieden in die zin wel een antwoord op de klimaatuitdaging. Het langer openhouden van bestaande centrales en bouwen van nieuwe centrales, mits voldaan aan de nodige veiligheidsvereisten, kunnen dus verder deze voordelen bieden. Bovendien maakt het ons minder afhankelijk van fossiele brandstoffen uit bedenkelijke regimes. Het voordeel van kleine modulaire reactoren (SMR's) is dat ze flexibeler, veiliger en meer in serie gebouwd kunnen worden. Daarom ondersteunen wij ook het onderzoek en de financiering die de federale overheid daarvoor heeft voorzien.

PVDA

We verwerpen de Engiedeal, die alle kosten voor de verlenging van twee kernreactoren en het kernafval doorschuift naar de burger. Engie moet zelf betalen voor de opslag van het kernafval. Als we kerncentrales nodig hebben om onze bevoorradingszekerheid veilig te stellen, dan moeten we ze publiekelijk beheren. Maar kernenergie is niet de technologie van de toekomst. Met de huidige kerntechnologie is het bouwen van nieuwe kerncentrales zeer duur en kost het zeer veel tijd. De federale regering ondersteunt het onderzoek naar nieuwe modulaire kerncentrales, maar het zal vermoedelijk nog tot 2045 duren voordat een nieuw reactortype commercieel beschikbaar wordt. Tegen dan moet onze elektriciteitsproductie al volledig klimaatneutraal zijn. Met een planmatige aanpak en massale publieke investeringen willen wij de energietransitie naar 100% hernieuwbare energie versnellen.

Vooruit

Vooruit vindt de klimaatuitdaging te groot om bij voorbaat technologieën uit te sluiten. Kerncentrales produceren elektriciteit zonder uitstoot. Ze kunnen een positieve bijdrage leveren voor het klimaat. Daarom willen we de volgende legislatuur tijdig en grondig evalueren welke rol de bestaande kernreactoren kunnen vervullen in ons toekomstig energiesysteem. Vooruit zal kernreactoren enkel verlengen als dat de energiefactuur van mensen ten goede komt en als het veilig kan. Tegelijkertijd moet er ook massaal geïnvesteerd worden in technologie zoals zonnepanelen, windenergie (op zee), batterijen, vraagzijdebeheer... Stuk voor stuk oplossingen waarvan de kosten, in tegenstelling tot kernenergie, de laatste jaren fors zijn gedaald.

OMSLAG NAAR 100% HERNIEUWBARE ENERGIE

Vlaanderen haalt alle openbaredienstverplichtingen uit de elektriciteitsfactuur om zo verwarmen met een warmtepomp financieel aantrekkelijk te maken.

Lasten en heffingen moeten de energietransitie ondersteunen en niet afremmen. 48% van de elektriciteitsprijs bestaat uit distributie- en transportnettariëven, heffingen en BTW. Bij aardgas is dat 34%. Dat staat lijnrecht tegenover het principe van “de vervuiler betaalt”. Door de groenestroomcertificaten en andere openbaredienstverplichting die niet thuishoren op de elektriciteitsfactuur over te hevelen naar de algemene middelen, zal de onevenwichtige prijsverhouding tussen hernieuwbare warmte en fossiele brandstoffen rechtgetrokken worden en geven we hernieuwbare warmte een eerlijke kans.

cd&v

GROEN

NVA
VOOR VLAANDEREN, VOOR WELVAART

open vld

pvda

VOORUIT

cd&v

We hervormen de kostencomponenten (o.a. heffingen, ODV's, accijnzen) op de energiefactuur zodanig dat de keuze van het type verwarmingstechnologie tegen 2025 blijvend in het voordeel van een warmtepomp uitvalt. Elektriciteit mag per kWh nog maximaal 2,5 keer zo duur zijn dan aardgas of stookolie.

Groen

Elektriciteit wordt de belangrijkste energiedrager van ons hernieuwbaar energiesysteem. Voor Groen hoort daarbij de garantie dat elektriciteit voor iedereen betaalbaar blijft. Dat doen we door de elektriciteitsfactuur te verlichten. De afgelopen twintig jaar is deze immers uitgegroeid tot een verdoken belastingbrief. Beleidskosten zoals energiepremies, groene stroomcertificaten en sociaal energiebeleid willen we financieren via begrotingsmiddelen in plaats van deze door te rekenen in de elektriciteitsfactuur. Een milieuvriendelijke verwarming wordt dan eindelijk financieel aantrekkelijk. Zo maken we van de ecologische keuze ook de meest logische keuze en goedkoopste keuze.

N-VA

Onder impuls van minister Demir daalde de Vlaamse beleidscomponent in de energiefactuur met 40%, als enige regering van het land. In het verleden werden veel te veel kosten in de energiefactuur gestoken. Het voorstel van minister Demir om nog meer kosten van groenestroomcertificaten van grote bedrijven uit de factuur te halen, werd door Open Vld geblokkeerd. Niettemin is N-VA voorstander van zo weinig mogelijk beleidskosten in de energiefactuur. Federaal is de omgekeerde beweging gebeurd.

Open Vld

Om de energietransitie waar te maken, moeten we de duurzame alternatieven financieel interessant maken. Op dit moment is zowel de kostprijs als de verbruikskost van een warmtepomp nadelig tegenover een gas- of stookolieketel. Zelfs met de bestaande aankoopsubsidies blijft het voor warmtepompen zo moeilijk om echt te concurreren met de fossiele varianten. Daarom is het nodig om tal van lasten en heffingen, zowel Vlaams als federaal, uit de elektriciteitsfactuur te halen en via een andere weg te financieren. Indien dit verschoven wordt op de gas- en stookoliefactuur, waar iets voor te zeggen valt, dan moeten we uiteraard wel kijken naar steunmaatregelen voor de zwaarst getroffen.

PVDA

Onze energiefactuur is een tweede belastingbrief geworden. We moeten stoppen met ons energiebeleid te financieren via de factuur. Dat is onrechtvaardig, vergroot de energiearmoede en is een rem op de transitie. Een van de eerste eisen die de PVDA bij de start van de energiecrisis op tafel legde, is het schrappen van alle openbaredienstverplichtingen en deze over te hevelen naar de begroting. Tot op vandaag weigert de Vlaamse regering dat.

Vooruit

Vooruit pleit voor een ambitieus en sociaal- rechtvaardig klimaatbeleid. Vandaag is de elektriciteitsfactuur een verdoken belastingbrief. Dat is asociaal, want de laagste inkomens besteden een groter deel van hun inkomen aan energie. En het staat verduurzaming in de weg. Wij willen daarom de heffingen weghalen uit de elektriciteitsfactuur en zo hernieuwbare warmte (zoals warmtepompen) financieel aantrekkelijk maken. Dat is eerlijker en beter voor het klimaat.

OMSLAG NAAR 100% HERNIEUWBARE ENERGIE

De Federale Regering voert een verbod in op de overslag van Russisch LNG.

61% van de Russische LNG die in de haven van Zeebrugge arriveert, wordt overgeslagen naar hoofdzakelijk niet-EU markten. Zo faciliteert België de mondiale handel in Russisch LNG en de uitbreiding van de productie van Arctisch LNG, met een desastreuze klimaatimpact als gevolg. Volgens het Russisch ministerie van financiën leverde de overslag in Zeebrugge het Kremlin 800 miljoen euro aan belastingen op in 2023, waarmee België indirect de Russische oorlogsmachine financiert. Dankzij nieuwe Europese regels is het nu ook mogelijk voor afzonderlijke landen om bestaande contracten hiervoor op te schorten.

cd&v

GROEN

NVA
VOOR VLAANDEREN. VOOR WELVAART

open vld

pvda

VOORUIT

cd&v

Enkel een verbod op niveau van de EU kan hier soelaas bieden. Als de activiteit van overslag van Russisch LNG zich door een Belgisch verbod naar een andere EU-lidstaat verplaatst, verschuift het probleem enkel en wordt het niet ten gronde opgelost.

Groen

We willen zo snel mogelijk af van Russisch gas en van de overslag en doorvoer van Russisch vloeibaar gas (LNG) via Zeebrugge. Daarom heeft minister Tinne Van der Straeten opdracht gegeven aan de federale overheidsdienst Economie om te onderzoeken of de toekomstige Europese regels een (gedeeltelijk) verbod op Russisch LNG in Zeebrugge mogelijk maken. We schrijven ons in de agenda van de Europese Commissie om tegen 2027 volledig los te komen van Russisch gas in de EU. Er wordt best ook op Europees niveau en in overleg met de andere lidstaten die overslagdiensten kunnen aanbieden, naar een oplossing gezocht, om te vermijden dat deze activiteiten simpelweg naar andere lidstaten worden verplaatst. Het is immers onacceptabel dat de Europese Unie door deze doorvoer voor gigantische inkomsten voor de Russische staatskas en dus financiering van de aanvalsoorlog tegen Oekraïne zorgt.

N-VA

De Russische invasie van Oekraïne was een flagrante schending van het internationaal recht. Wij steunen dan ook de Europese sancties tegen Rusland. Het is zo dat die sancties in de eerste plaats moeten gevoeld worden aan Russische zijde. Sancties die vooral onszelf pijn doen, brengen weinig op. Gezien Rusland de mogelijkheid heeft om relatief snel een aanzienlijk deel van zijn export naar Azië te verplaatsen, zou de impact op Rusland beperkt zijn, terwijl Fluxys aanzienlijke inkomsten misloopt. Een aanzienlijk deel van het ingevoerde gas wordt trouwens naar Duitsland doorgevoerd, waar het nog steeds cruciaal is om de economie draaiende te houden. Een actie op dit vlak zou dus op zijn minst in coördinatie met onze buurlanden moeten gebeuren en een eerste prioriteit lijkt dan de verdere afbouw van onze afhankelijkheid van ingevoerd gas (met ongetwijfeld een rol voor kernenergie).

Open Vld

De Europese Unie wil tegen 2027 onafhankelijk worden van Russisch aardgas. Het is dan ook in dat kader dat de Europese lidstaten moeten zoeken naar alternatieven. Dat gaat over investeren in zoveel mogelijk hernieuwbare energie, denk ook aan waterstof, maar bijvoorbeeld ook kernenergie heeft haar plaats. Wat betreft de aanvoer van gas, moeten we kijken wat mogelijk is op vlak van diversificatie maar alleen als België een Russisch importverbod uitvaardigen, zal de aanvoer verleggen naar andere landen, zoals Frankrijk, waardoor we finaal niks wezenlijks zullen veranderen.

PVDA

De prioriteit voor de oorlog in Oekraïne is de-escalatie en een groot diplomatiek initiatief vanuit de Europese Unie. We willen vrede door een onmiddellijk staakt-het-vuren, de terugtrekking van de Russische troepen, en een diplomatieke uitweg onder leiding van de Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa (OVSE). Wij verzetten ons tegen een politiek van graduele escalatie die elke vrede onmogelijk maakt. Bepaalde oorlogskrachten streven naar een langdurige oorlog. De oorlog in Oekraïne verminderde onze afhankelijkheid van Russisch gas, maar wisselde die afhankelijkheid in voor Amerikaans schaliegas of LNG uit Qatar. We willen onze afhankelijkheid van fossiele brandstoffen zo snel mogelijk afbouwen met massale publieke investeringen in de transitie. Wij willen ook dat België zich aansluit bij het non-proliferatieverdrag voor fossiele brandstoffen.

Vooruit

Belgische infrastructuur moet gebruikt worden om de bevoorradingszekerheid in België en Europa te verzekeren, niet om de Russische oorlogskas te spijzen. Vooruit is voorstander van een verbod op de overslag van Russisch LNG. Dit is bij voorkeur een Europees verbod, zodat de flows niet gewoon verhuizen naar andere LNG terminals, bv. in Frankrijk of Spanje.

OPEN RUIMTE EN WATER

Vlaanderen schrapt jaarlijks 2000 hectare slecht gelegen bouwgrond, met een focus op overstromingsgebied, waardevolle natuur of bos.

Elke dag wordt in Vlaanderen 3,8 hectare extra open ruimte ingenomen voor bebouwing en we hebben nu al het grootste ruimtebeslag van Europa. Vlaanderen heeft als doel die inname te herleiden tot nul tegen 2040 en 30.000 van de 80.000 hectare bouwgrond te schrappen. De volgende Vlaamse regering moet de koe bij de horens vatten en netto 2.000 hectare per jaar van de slechtst gelegen harde bestemmingen schrappen (zoals bouwgrond in overstromingsgebied, waardevolle natuur en bos), zodat op het einde van de legislatuur minstens 10.000 hectare aan harde bestemmingen zijn geneutraliseerd.

cd&v

GROEN

NVA
VOOR VLAANDEREN. VOOR WELVAART

open vld

pvda

VOORUIT

cd&v

We moeten voorkomen dat er gebouwd wordt in overstromingsgebieden. We willen maximaal inzetten op kernverdichting en renovatie van het bestaand patrimonium om meer woningen te creëren. Om deze stelling waar te maken, dienen er voldoende financiële middelen vrijgemaakt te worden voor compensaties.

Groen

Om echt een start te maken van de bouwshift wil Groen de eerste stappen worden gezet zodat geen nieuwe ruimte wordt ingenomen. Met deze eerste stap, de neutralisatie van grote terreinen buiten de stads- en dorpskernen, worden voor onze natuur en ons milieu waardevolle terreinen, goed voor circa 11.000 hectare, gevrijwaard, voor de toekomst en, zetten we een belangrijke stap in het water-, klimaat-, natuur- en landschapsbeleid. Ook gebieden met hoge natuurwaarde en met hoge ecosysteemdienstwaarde binnen de harde bestemmingen, zoals bestaande habitats, wetlands en bossen zijn belangrijk en worden prioritair afgebakend, ook hier wordt de oorspronkelijke gewestplanfunctie geschrapt. Ze zorgen voor natuur en het ombuigen van het snelle biodiversiteitsverlies, ze helpen ons in de klimaatstrijd doordat ze koolstof opslaan, water bergen en verkoeling brengen.

N-VA

We zijn het eens met de doelstelling, maar niet met het middel. We gaan niet op voorhand exacte cijfers verplicht opleggen. Het is een proces dat geleidelijk verloopt. Om de verharding tegen te gaan, hebben we onder meer het decreet Woonreservegebieden gestemd. Dat decreet is de grootste decretale bescherming van de open ruimte ooit.

Open Vld

Vanaf 2040 mag je in Vlaanderen niet meer bouwen in de open ruimte. Dit betekent dus niet dat je nergens meer mag bouwen. Op een bestaand perceel dat ingekleurd is op het gewestplan als een harde bestemming mag dit wel. Wanneer zogenaamde 'green fields' toch aangesneden worden, dan moet dit gecompenseerd worden met de omzetting van een harde bestemming naar open ruimte, met de juiste compensatie voor de eigenaar. Daarnaast heeft het Vlaams Parlement deze legislatuur het Decreet Woonreservegebieden goedgekeurd. Het gaat om naar schatting 12.000 ha woonreservegebied waarbij we vanuit Vlaanderen een nieuwe regeling (zgn. stolp) uitgewerkt hebben alvorens deze nog aangesneden kunnen worden. Er zijn deze legislatuur al heel wat inspanningen geleverd om de open ruimte te vrijwaren. Bovendien is het traject lopende met betrekking tot de aanpak van overstromingsgevoelige gebieden. We moeten ontwikkelingen in overstromingsgevoelige gebieden onmogelijk maken door herbesteding of aanduiding als watergevoelig openruimtegebied (WORG). Realistisch gezien is een schrapping van een grote hoeveelheid bouwgronden nodig, wil men het voortgangstraject (3 ha open ruimte-inname in 2025 en 0 ha in 2040) halen. Deze bouwgronden worden momenteel als ruimtebeslag berekend. Schrapping van een aanzienlijk deel hiervan betekent immers een daling van het aantal ha ruimte inname. Dat betekent volgens Open Vld echter niet dat het een streefdoel is om jaarlijks 2000 hectare per jaar -ofwel 6 hectare per dag- aan slecht gelegen harde bestemmingen te gaan neutraliseren. Een volledige schrapping is daarnaast ook niet verantwoordbaar willen we betaalbaar wonen kunnen garanderen voor de steeds aangroeiende bevolking (1 miljoen Vlamingen extra in 2050).

PVDA

We streven naar ruimteneutraliteit tegen 2040. Dat betekent dat er vanaf dat moment geen extra open ruimte meer wordt verhard. Verharding op de ene plek, compenseren we met ontharding ergens anders. De overstromingen leerden ons ook dat we niet langer mogen bouwen in overstroombare gebieden. We zetten overbodige woonuitbreidingsgebieden en gebieden met een groot waterbergend vermogen om naar natuur-, bos- of parkgebied. Maar als we grond herbesteden en bijvoorbeeld woongebied omzetten naar natuurgebied, geven we de eigenaars een eerlijke vergoeding zonder speculanten te belonen. Dat betekent dat eigenaars waarvan we de grond herbesteden, vergoeden aan de geïndexeerde aankoop prijs (en niet de huidige marktwaarde). Dat zorgt voor een eerlijke compensatie. We leveren geen vergunningen meer aan bouwpromotoren die open ruimte willen verkavelen of volbouwen.

Vooruit

Vooruit wil de stilstand doorbreken met een sociaal ruimtelijk beleid. Een beleid dat gemeenten een duidelijk kader geeft, in plaats van hen aan hun lot over te laten. Om die bouwshift te realiseren zonder de woningprijzen de hoogte in te stuwen, heeft Vooruit een concreet voorstel. Waar mogelijk creëren we rondom mobiliteitsknooppunten, zoals treinstations, nieuwe woonzones met betaalbare, duurzame en kwaliteitsvolle woningen voor de toekomst. Zo dalen niet alleen de maatschappelijke kosten van wonen in Vlaanderen, maar ook de individuele uitgaven voor wonen en mobiliteit. Voor iedere nieuwe woonzone wordt evenveel ongeschikte grond geneutraliseerd en herbested tot ruimte voor natuur, water, landbouw en ontspanning. We maken zo werk van een ambitieus en sociaal rechtvaardig klimaatbeleid, waarin we iedereen meekrijgen.

OPEN RUIMTE EN WATER

Om de realisatie van de bouwshift te verzekeren, keert Vlaanderen terug naar een betaalbare planschaderegeling.

Vlaanderen heeft het op één na hoogste ruimtebeslag van Europa. 30% van onze ruimte wordt gebruikt voor wonen, bedrijvigheid en recreatie, en elke dag komt daar nog 3,8 hectare bij. Ons landschap wordt steeds verder volgebouwd, ten koste van de al schaarse open ruimte. Om die trend te keren, heeft Vlaanderen zich geëngageerd tot de bouwshift: tegen 2040 mag geen bijkomende ruimte worden ingenomen, en op zo'n 30.000 hectare ontwikkelbare gronden moeten bouwrechten worden geschrapt. Om die belangrijke doelstellingen te behalen, is een betaalbare planschaderegeling en (financiële) ondersteuning voor lokale besturen cruciaal. De nieuw ingevoerde regeling dreigt de bouwshift onbetaalbaar en uitvoerbaar te maken.

cd&v

GROEN

NVA
VOOR VLAANDEREN. VOOR WELVAART

open vld

pvda

VOORUIT

cd&v

De planbatenregeling moet inderdaad betaalbaar zijn, en is het ook, als niet vergeten wordt dat de landcommissies vertrekken van de 100% venale waarde maar vervolgens terdege rekening moeten houden met dertien beoordelingscriteria.

Groen

Groen zal alle mogelijkheden uitputten om de overdreven hoge planschadevergoedingsregeling die werd goedgekeurd in het instrumentendecreet terug te schroeven. Deze hoge vergoeding die een grondeigenaar van de overheid krijgt als hun onbebouwd perceel van functie wijzigt en waarde verliest, maakt de betonstop onbetaalbaar en dus onhaalbaar. 98% van de Vlamingen betaalt mee voor de erg hoge vergoeding van de 2% grondeigenaars. Groen wil een faire planschadevergoeding voor eigenaars die via een eenvoudige administratieve procedure te verkrijgen is. De faire vergoeding houdt het evenwicht tussen het bewaken van het algemeen belang en het eigendomsrecht, en zorgt ervoor dat er geen winst ten voordele van private eigenaars en ten koste van gemeenschapsmiddelen wordt gemaakt.

N-VA

Met het instrumentendecreet en het bijhorende decreet WUG, willen we verharding beperken, open ruimte vrijwaren en dus meer rekening houden met klimaatproblematiek in het ruimtelijke beleid in Vlaanderen. Wijzigen van bestemmingen brengt mee dat eigenaars billijk vergoed moeten worden. We hebben de instrumenten verfijnd, door bijvoorbeeld een correctere planschade in te voeren. Tegelijk zorgen we ervoor dat "woonreservegebieden" niet zomaar nog aangesneden kunnen worden. Het is daarbij de bedoeling dat slecht gelegen woonreservegebieden niet meer bebouwd worden. Bijvoorbeeld als ze waterziek zijn, niet aan een uitgeruste weg liggen, enzovoort. Wij rekenen erop dat de landcommissies redelijke vergoedingen zullen bepalen op basis van de criteria die in het decreet zijn opgenomen.

Open Vld

Ruimte is de meest schaarse grondstof van Vlaanderen. De klassieke reflex is dan om de ruimte zoveel als mogelijk te gaan reguleren en een stolp te plaatsen op het platteland. Wij zijn geen voorstander van verbod, maar geloven dat we met sturende en stimulerende instrumenten een groter effect kunnen bekomen bij de bevolking, mét een groter draagvlak én meer rechtszekerheid als gevolg. En wanneer je in uiterste gevallen als overheid dan toch aan het eigendomsrecht van de burger raakt, dan moet je daar een faire vergoeding voor ophoesten, voor ons betekent dit een planschade van 100% de venale waarde. Op deze manier zetten we de bouwshift in de werkelijkheid om en beschermen we onze open ruimte.

PVDA

Eigenaars waarvan we de grond herbestemmen, moeten correct vergoed worden. Maar de nieuwe planschaderegeling van de Vlaamse regering beloont speculatie. Ze wil grondeigenaars compenseren op basis van de marktwaarde van de grond en niet op basis van de aankoopwaarde. Die huidige marktwaarde beloont natuurlijk net die speculanten die die gronden niet kopen om er iets op te zetten maar om ze later aan hogere prijzen te kunnen doorverkopen. Daardoor wordt de bouwshift onbetaalbaar, trekken gemeente herbestemmingsplannen in en zullen er miljarden euro's aan belastinggeld vloeien naar grootgrondbezitters en speculanten. Wij stoppen met cadeaus uit te delen aan speculanten en grootgrondbezitters. Eigenaars waarvan we de grond herbestemmen, worden vergoed aan de (geïndexeerde) aankoopprijs. Dat zorgt voor een eerlijke compensatie.

Vooruit

Deze Vlaamse regering heeft het voor lokale besturen onbetaalbaar gemaakt om de open ruimte te beschermen. Daardoor neemt de verharding alleen maar toe en wordt de bouwshift niet uitgevoerd. Vooruit wil die stilstand doorbreken. Vlaanderen moet een sociaal ruimtelijk beleid ontwikkelen. Een beleid dat nieuwe woningen de komende decennia concentreert rond bestaande dorps- en stadskernen of treinstations waar al straten en nutsvoorzieningen aanwezig zijn. Bossen en open ruimte moeten, ongeacht hun bestemming, beschermd worden in plaats van ze prijs te geven aan lintbebouwing. De huidige planschaderegeling van de Vlaamse regering is onbetaalbaar voor lokale besturen. De huidige regeling beloont speculatie op gronden en maakt de bouwshift onuitvoerbaar. We willen dat planschade en planbaten elkaars spiegelbeeld vormen. Zo maken we het voor overheden aantrekkelijk om open ruimte te beschermen.

OPEN RUIMTE EN WATER

België bakt een marien reservaat af van 10% van het oppervlak van het Belgisch deel van de Noordzee tegen 2030.

Op papier is 30% van ons deel van de Noordzee natuurgebied. In praktijk wordt ook daar gevist met netten die de bodem omploegen, wordt er zand gewonnen en gaan er andere menselijke activiteiten door. Hotspots voor biodiversiteit zoals grindbedden en oesterriffen kunnen niet herstellen. In lijn met internationale afspraken moet België daarom een marien reservaat afbakenen van minstens 10% van het Belgisch deel van de Noordzee, waar natuur terug een kans krijgt en alle andere menselijke activiteiten worden afgebouwd naar nul. De zeebodem, het water erboven en de bijhorende organismen worden er strikt beschermd.

cd&v

GROEN

NVA
VOOR VLAANDEREN. VOOR WELVAART

open vld

pvda

VOORUIT

cd&v

Het Belgisch deel van de Noordzee is een vrij beperkte ruimte waar tal van activiteiten op plaatsvinden waaronder scheepvaart, visserij, maar ook ruimte voor hernieuwbare energie, zandwinning en natuurbehoud. De herziening van het Marien Ruimtelijk Plan voor periode 2026-2034 moet voorwerp uitmaken van consultatie van het publiek en van NGO's en belangenorganisaties. Daarin zullen de verschillende belangen verzoend worden om alles een plek te geven om zo tot een betere ruimtelijke ordening te komen op onze Noordzee.

Groen

We pleiten ervoor om een marien ruimtelijk plan op te stellen waarin minstens 30% wordt afgebakend als beschermde natuur en waar de natuur dan ook effectief beschermd wordt. Dat wil niet zeggen dat er helemaal geen andere activiteiten mogelijk zijn, maar deze activiteiten mogen de natuurwaarde van het gebied niet in het gedrang brengen. 10% van de Noordzee kleuren we in als een marien reservaat waar geen andere activiteiten kunnen plaatsvinden en er dus een strikte bescherming aanwezig is. Dit kan zelfs voordelen geven voor de visserijsector omdat het zorgt voor een zone waar vissen zich zonder bedreiging kunnen voortplanten en zo het visbestand beter beschermd wordt. We streven ernaar deze afbakening uit te voeren als 1 groot geheel, omdat de voordelen van het reservaat voor het ecosysteem dan het grootste zijn.

N-VA

Akkoord met het principe om een marien reservaat af te bakenen, tegelijkertijd moeten we realistisch blijven. We hebben maar een klein stukje van de Noordzee en er zijn daardoor heel wat activiteiten op dat klein stukje water geconcentreerd. Dus waar mogelijk worden verschillende activiteiten/functies gecombineerd. En of 10% haalbaar is, dat moet verder bekeken worden.

Open Vld

De wet Marien Milieu van eind 2022 voorziet in een wettelijke basis om een deel van de Belgische Noordzee af te bakenen als marien reservaat. In kader van het nieuw Marien Ruimtelijk Plan 2026-2034 kan dan ook een voorstel worden opgenomen. Wij zijn dan ook voorstander om een deel als marien reservaat op te nemen, maar willen geen voorafnames doen op het percentage. Zo blijkt 10% praktisch uitgesloten te zijn.

PVDA

De huidige bescherming van onze mariene beschermd gebieden is enkel een papieren bescherming. In de praktijk blijven schadelijke activiteiten zoals zandontginning mogelijk. In de nieuwe wet Marien Milieu blijft de mogelijkheid bestaan dat bepaalde schadelijke activiteiten plaatsvinden in de marien beschermd gebieden. We dienden dan ook amendementen in om de natuurbescherming te versterken, maar deze helaas werden verworpen door álle andere partijen. De PVDA is voorstander van de afbakening van een marien reservaat in de Noordzee.

Vooruit

Voor Vooruit is het van cruciaal belang dat we onze natuur beschermen, ook die in het Belgische deel van de Noordzee. Dat doen we door in bepaalde gebieden geen menselijke activiteiten (zoals visserij, zandwinning of militaire oefeningen) toe te laten. Zo kunnen we de zandbanken en grindbedden voor onze kust beschermen. Daarnaast geloven we dat bepaalde activiteiten (zoals offshore wind) natuurinclusiever moeten worden georganiseerd. Een goede natuurbescherming is niet alleen goed voor onze natuur. Het is ook belangrijk voor andere sectoren op zee. Door waardevolle gebieden te beschermen, kunnen vispopulaties zich herstellen en handhaven. Er kan meer CO2 uit de atmosfeer worden opgeslagen, etc. Kortom: wij geloven dat je strikt beschermd gebieden nodig hebt om de rest van de oceaan en dus ook onze planeet gezond te houden. Dat is in het belang van ons allemaal.

OPEN RUIMTE EN WATER

België versterkt zijn rol als “Blue leader” door een moratorium op diepzeebodemminbouw toe te passen.

Dit is in lijn met de oproep van de Europese Commissie, in de EU Biodiversiteitsstrategie, om delfstoffen van de zeebodem niet te ontginnen tot de impact van diepzeemijnbouw op het mariene milieu, de biodiversiteit en andere menselijke activiteiten voldoende bestudeerd is, de echte risico's gekend zijn en wetenschappelijk vaststaat dat deze geen significante impact hebben.

cd&v

GROEN

NVA
VOOR VLAANDEREN. VOOR WELVAART

open vld

pvda

VOORUIT

cd&v

Ons land heeft de ambitie om de voortrekkersrol als Blue Leader voor de bescherming van de oceaan op te nemen. Een mogelijke exploitatie van de diepzee kan enkel onder bepaalde voorwaarden waaronder een duidelijk wettelijk kader met voorschriften en procedures met een hoog niveau van de bescherming van het mariene milieu en met meer wetenschappelijk onderzoek. Wij zijn dan ook geen voorstander van een Belgisch moratorium op diepzeemijnbouw. Het is belangrijk dat we mee aan de tafel zitten om te kunnen wegen op het internationaal debat rond diepzeemijnbouw. Fundamenteel wetenschappelijk onderzoek en dataverzameling moet verder ondersteund worden.

Groen

Diepzeemijnbouw dreigt rampzalig te worden voor de ecosystemen en biodiversiteit in de oceaan. Daarom wil Groen hierop een moratorium. Diepzeemijnbouw kan voor ons alleen als aan volgende voorwaarden voldaan wordt:

- Een regelgevingskader dat de hoogste bescherming van het zeemilieu eist en dat diepzeemijnbouw enkel toestaat als het de duurzaamheidstoets doorstaat op ecologisch, sociaal en economisch vlak.
- Meer onafhankelijk wetenschappelijk onderzoek naar de effecten van diepzeemijnbouw op het ecosysteem,
- 30% van de oceaan moet kwalitatief beschermd zijn.

Het is twijfelachtig dat diepzeemijnbouw ooit aan deze voorwaarden zal kunnen voldoen. Door in te zetten op een circulaire materialenkringloop is er geen nood aan diepzeemijnbouw om kritische mineralen te ontginnen, dat werd bijvoorbeeld aangetoond door een onderzoek van WW.

N-VA

De impact van diepzeemijnbouw moet inderdaad verder worden bestudeerd. Voorzichtigheid voor de impact op ons leefmilieu is belangrijk maar onderzoek en ontwikkeling is essentieel voor innovatie.

Open Vld

Wij zijn niet voor een welbepaald verbod of formulering die daarmee verband houdt. Het is sowieso duidelijk dat diepzeemijnbouw kan niet plaatsvinden zonder een akkoord over een pakket regels. In lijn met wat België als Blue Leader midden vorig jaar verklaarde in Jamaica, schuiven wij 3 voorwaarden m.b.t. exploitatie van de diepzee en de zeebodem voor: 1) Robuuste, milieuverantwoorde regels, voorschriften en procedures op internationaal vlak, 2) meer wetenschappelijk onafhankelijk onderzoek en 3) eerst moet 30% van de oceaan kwalitatief beschermd alvorens aan exploitatie van diepzeemijnbouw kan gedaan worden (30x30 doelstelling). Wij praten dus liever over voorwaarden waaronder iets kan of niet dan over het toekennen van één of ander label (zoals moratorium). Veel landen spreken immers over een moratorium, maar voor elk land betekent dit iets anders, waardoor dat label weinig waarde heeft en een zwakke positie aan de onderhandelingstafel geeft.

PVDA

Wetenschappers waarschuwen dat diepzeemijnbouw onherstelbare schade zal aanrichten aan het ecosysteem van de diepzee. We waren de eerste partij om, samen met de milieu-organisaties, diepzeemijnbouw hoog op de politieke agenda te plaatsten. In 2019 diende onze federale volksvertegenwoordigers in het federaal parlement een resolutie in voor een moratorium op diepzeemijnbouw. Op ons initiatief vond een hoorzitting plaats met vooraanstaande internationale experts en wetenschappers. De conclusie op de hoorzitting was glashelder: bij commerciële diepzeemijnbouw zal verlies van biodiversiteit onvermijdelijk zijn. De Vivaldi regering wees onze resolutie echter af. Samen met de milieubeweging zetten we de strijd voor een moratorium verder.

Vooruit

De klimaattransitie zal de vraag naar mineralen zoals kobalt, koper, mangaan en nikkel fors doen toenemen. De diepzee vormt, naast een doorgedreven circulaire economie en milieu- en sociaalrechtvaardige mijnning op land, mogelijks een bron om aan die toekomstige vraag te voldoen. Voor er effectief tot exploitatie kan worden overgegaan, zal meer fundamenteel wetenschappelijk onderzoek naar de diepzee en de bestaande mariene ecosystemen moeten gebeuren. De milieuwetgeving en het voorzorgsprincipe moeten daarbij altijd in acht worden genomen om de biodiversiteit van unieke mariene ecosystemen te vrijwaren. Een moratorium afroepen gaat voor Vooruit echter te ver. Dit zorgt er immers voor dat we onszelf van de onderhandelingstafel afsluiten en het zet mogelijks een rem op broodnodig diepzeesonderzoek.

OPENBAAR VERVOER

Om het openbaar vervoer vlotter te maken, hebben we een geïntegreerd netwerk, dienstregeling en een geïntegreerd tarief en ticketsysteem nodig voor alle openbaar vervoer in heel België.

Nergens in Europa reizen de inwoners zoveel met de trein als in Zwitserland. Het recept? Een geïntegreerd netwerk, met geïntegreerde dienstregeling en één tarief - waarmee je niet enkel trein, tram en bus maar ook boot en de kabelbaan kan nemen. Het systeem is gecadanceerd en symmetrisch, waardoor de treinen en bussen op steeds dezelfde tijdstippen vertrekken en elkaar mooi kruisen in de knooppunten. Resultaat: overstappen gaat vlot en de reistijd wordt tot het minimum beperkt. En dat is belangrijk als we meer mensen op het OV willen krijgen. Als vuistregel geldt dat reizigers pas de trein of bus nemen, als ze hier maximaal 1,5 keer langer over doen dan met de auto. Een geïntegreerd tarief moet er ook voor zorgen dat het openbaar vervoer financieel voordeliger is dan de wagen. Ook Nederland en Duitsland passen al integratieconcepten toe om hun openbaar vervoer aantrekkelijker te maken.

cd&v

GROEN

NVA
VOOR VLAANDEREN. VOOR WELVAART

open vld

pvd

VOORUIT

cd&v

Akkoord. We moeten streven naar een symmetrische dienstregeling per bus, trein of met de metro. Vandaag is de vervoersvraag per vervoerder gekend – maar worden ze onderling te weinig afgestemd. Met de invoering van basisbereikbaarheid hebben we een eerste stap gezet richting een geïntegreerde benadering van alle vervoermodi. Hierdoor kan de reiziger (bijna) zorgeloos overstappen van bus naar trein of metro of omgekeerd.

Groen

Om reizen met het openbaar vervoer makkelijker en duidelijker te maken, wil Groen een eengemaakt ticket en eenvormige tariefformule voor alle openbaar vervoer invoeren in ons land. De verschillende openbaarvervoersmaatschappijen stemmen hun tarieven af op mekaar. We gaan ook voor een goed volwaardig gewestgrensoverschrijdend aanbod openbaar vervoer, afstemming van de dienstregelingen van de verschillende maatschappijen op elkaar en een vlotte leesbaarheid van het aanbod. In Brussel en de directe omgeving zorgden we al voor de realisatie van de BRUPASS XL waarbij er met een abonnement gebruik kan gemaakt worden van de diensten van MIVB, NMBS, De Lijn en TEC. Voor Groen is dit slechts het startpunt, een eerste stap naar een eengemaakt ticket voor alle openbaar vervoer in ons land.

N-VA

De N-VA streeft naar een performant en geïntegreerd openbaar vervoersysteem. Met een kwalitatief multimodaal vervoersaanbod dat op basis van één vervoersbewijs toegankelijk is. Centraal staat de combimobiliteit. Om het treinvervoer en busvervoer beter op elkaar af te stemmen, hebben we meer nood aan een decentraal aanbod naar Zwitsers voorbeeld dat afgestemd is op het pendelverkeer. Niemand pendelt van Oostende naar Eupen of van Antwerpen naar Charleroi. Het treinaanbod en de infrastructuur moeten zich aanpassen aan de vervoersvraag, niet omgekeerd.

Open Vld

Dit zijn zaken waar je in principe op het eerste zicht niet tegen kan zijn: een geïntegreerd systeem zou de Belgische reiziger ten goede komen. Natuurlijk moeten we dan ook naar het kostenplaatje en de haalbaarheid gaan kijken. Een geïntegreerd ticket zou bijvoorbeeld goed zijn voor de reiziger, maar niet voor alle belastingbetalers. Voornamelijk de Vlaamse overheid zou hiervoor enorm moeten investeren. Het is daarenboven zo dat bepaalde combinaties zoals De Lijn - NMBS populairder zijn dan anderen: bij een volledige integratie zou een zeer moeilijke afweging moeten gebeuren welke prioriteiten worden gegeven qua aansluitingen en dienstregeling.

PVDA

We maken komaf met de versnippering van ons openbaar vervoer en herfederaliseren ons mobiliteitsbeleid, met één nationale vervoersmaatschappij, één net, één dienstregeling en één ticket. Zo kunnen we trein, tram en bus minutieus op elkaar afstemmen, zoals in Zwitserland. We willen de afbraak van ons openbaar vervoer stoppen en massaal investeren in meer en beter openbaar vervoer.

Vooruit

Vooruit is voorstander van een Combiticket en Combi-abonnement: een goedkoop vervoerbewijs dat geldig is op alle vormen van openbaar vervoer in ons land. Trein, tram, bus en openbare deelfietsen. Zo geraak je gemakkelijk en goedkoop waar je wilt met het openbaar vervoer. Op ons initiatief werd dit deze legislatuur ook goedgekeurd in het parlement en is het nu aan de openbaarvervoerbedrijven om met een concreet voorstel te komen. Daarnaast wil Vooruit tegen 2035 zorgen voor een volledige integratie tussen de verschillende OV-vervoerslagen op vlak van netwerk en dienstregeling, zoals reeds voorgesteld en uitgewerkt door Integrato. Hiervoor wijzen we een vervoersautoriteit aan en stellen we een interfederale visie rond geïntegreerd openbaar vervoer op.

OPENBAAR VERVOER

De Lijn heeft meer werkings- en investeringsmiddelen nodig om een kwalitatief en betrouwbaar aanbod te voorzien.

Vandaag staan bus en tram in Vlaanderen slechts in voor 2,5 % van de verplaatsingen en 9 op 10 van de Vlaamse busgebruikers is captive user: zij hebben geen alternatief. Het aantal ritten dat geschrapt wordt door technische problemen stijgt exponentieel, de bussen zijn versleten – met een gemiddelde leeftijd van 10 jaar -, en de tevredenheid van de reizigers neemt jaarlijks af. Dat is het gevolg van jarenlange besparingen. Dit terwijl busvervoer tal van voordelen heeft op vlak van ruimtebesparing, filevermindering, luchtkwaliteit en CO₂-uitstoot. Dat investeringen lonen, tonen de mooie resultaten van de MIVB in Brussel.

cd&v

GROEN

NVA
VOOR VLAANDEREN. VOOR WELVAART

open vld

pvda

VOORUIT

cd&v

Akkoord. De verwachtingen van de reiziger naar De Lijn zijn terecht hoog. De reiziger moet op een betrouwbaar aanbod kunnen rekenen. Om dat waar te maken mogen we van De Lijn verwachten dat ze volgens een goede huisvader omgaat met hun infrastructuur en bijhorende vloot (bussen). De afgelopen jaren kreeg De Lijn heel wat meer verantwoordelijkheden inzake basisbereikbaarheid. Naast de vele verantwoordelijkheden plaatsen we voldoende investeringstoelage om de kwaliteit op een voldoende niveau te brengen. De huidige investeringstoelage van 270 miljoen, verhogen we naar 370 miljoen euro.

Groen

Groen wil de impasse rond De Lijn doorbreken, en de jarenlange besparingen omkeren. Een inhaalbeweging van de investeringen is nodig zodat iedereen de kans krijgt zich comfortabel en zonder zorgen te verplaatsen met het openbaar vervoer. Om de besparingsschade te herstellen en een inhaalbeweging te maken moeten de de jaarlijkse investerings- en werkingsmiddelen voor De Lijn worden opgetrokken tot 2 miljard euro. Het aanbod moet worden vergroot en de frequenties moeten worden verhoogd. Het slagen van de hervorming moet zich vertalen in stijgende reizigersaantallen en klanttevredenheidscijfers. Voor de nieuwe Vlaamse regering is het doen slagen van deze hervorming een van de hoofdpodochten de volgende legislatuur.

N-VA

Het fabeltje dat De Lijn wordt kapotbespaard moet dringend de wereld uit worden geholpen. Dit klopt gewoonweg niet. In 2019 werd er een miljard aan middelen voorzien per jaar, en dit is al opgelopen tot 1,5 miljard in 2023. In de geschiedenis van De Lijn is het budget nog nooit met een dergelijk bedrag gestegen op 1 legislatuur. De Lijn moet vooral haar middelen beter gebruiken. Ze moet zelf meer inkomsten genereren door ticketprijzen te indexeren, en zwart rijden meer te bestrijden. Bovendien moet De Lijn operationeel verbeteren.

Open Vld

De Vlaamse regering heeft een openbaar dienstencontract afgesloten met De Lijn t.e.m. 2027 waarin beschreven wordt dat er gewerkt wordt aan een inhaalbeweging op vlak van huidig materiaal, vergroening en toegankelijkheid. De Lijn krijgt vandaag 1,3 miljard werkingsmiddelen en de investeringsmiddelen werden fors verhoogd deze legislatuur door minister Peeters om zo de Lijn klaar te maken voor de toekomst. De Lijn zal met deze middelen volgende zaken waarmaken: een vergroening en verbetering van de vloot alsook extra inzetten op de historische achterstand van de tramsporen.

PVDA

We stoppen de afbraak van het openbaar vervoer. We investeren massaal in meer en beter openbaar vervoer. Na tien jaar besparen en vijf jaar stilstand breiden we het aanbod van De Lijn opnieuw uit: met meer aanbod buiten de grote steden, vertramming van drukke bustrajecten en het verlengen van tramlijnen zorgen we voor een goede spreiding en voldoende hoge frequenties. Met investeringen in personeel, onderhoud en doorstroming verhogen we de stiptheid van de bussen en trams van De Lijn. We zorgen voor real time reizigersinformatie online, aan de haltes en op de voertuigen. In de grootsteden voorzien we ook 's nachts openbaar vervoer. We maken van het water een volwaardige derde pijler van ons openbaar vervoer, naast de weg en het spoor, met hoogfrequente veerdiensten, een uitbreiding van de waterbus en nieuwe lijnen, zoals personenvervoer over de havendokken.

Vooruit

De Lijn scoort de laatste jaren slecht op zowat alle vlakken: lage stiptheid, veel afgeschafte ritten, lage reizigerstevredenheid, verouderd materieel en personeelsproblemen. Dat heeft alles te maken met het slechte beleid van deze Vlaamse regering en de besparingen van de laatste 10 jaren. Dit moet anders. Om de files terug te dringen. En om de klimaatambities te behalen. Daarom stelt Vooruit in haar programma opnieuw een ambitieuze visie en beleid voor rond openbaar vervoer in Vlaanderen. Met investeringen in De Lijn en betere OV-plannen die meer reizigers bereiken én de vervoersarmoede in Vlaanderen kan terugdringen. Concreet leggen wij een plan voor dat 300 miljoen per jaar aan extra middelen inhoudt, waarvan 100 miljoen moet gaan naar werkingsmiddelen, 100 miljoen naar investeringsmiddelen om de verduurzaming te versnellen en 100 miljoen naar de instandhouding van de infrastructuur.

OPENBAAR VERVOER

Alle bussen van De Lijn zijn elektrische bussen tegen 2030.

Een kwart van de bussen van De Lijn is ouder dan 15 jaar. Slechts zo'n 130 van de 2.200 bussen is volledig elektrisch. De Lijn loopt op vlak van elektrificatie sterk achter op de buurlanden, maar ook op pakweg het Colombiaanse Bogotá. Een ambitieuze vergroeningsstrategie brengt voordelen op verschillende fronten. Het zorgt niet enkel voor minder CO₂ en betere luchtkwaliteit, maar ook voor een nieuwe, comfortabele busvloot en het biedt potentieel voor een competitieve, lokale en duurzame industrie – indien gekozen wordt voor een strategische koppeling tussen mobiliteits- en industriebeleid.

cd&v

GROEN

NVA
VOOR VLAANDEREN, VOOR WELVAART

open vld

pvda

VOORUIT

cd&v

Onze ambities inzake elektrificatie zijn hoog. De lat moet minstens even hoog liggen voor De Lijn, binnen de mogelijkheden van de huidige markt. Hun vergroeningsoperatie is een belangrijke stap om de klimaatdoelstellingen te halen. We moeten er volop naar streven om volledig elektrisch te zijn tegen 2030 - rekening houdend met de huidige markt (en levertermijnen).

Groen

Groen is het er mee eens dat de volledige busvloot zo snel mogelijk elektrisch moet worden. Door de jarenlange besparingen van de klimaattreuzelaars van deze en vorige Vlaamse regeringen heeft De Lijn te weinig budgetten gehad om op tijd nieuwe bussen te bestellen. Hierdoor is dat datum van 2030 erg ambitieus om de vloot volledig elektrisch te krijgen, ook gezien de lange levertijd van elektrische bussen. Voor Groen is het dus alle hens aan denk om de vloot zo snel te elektrificeren. Met het oog op de lage-emissiezones moeten eerst deze gebieden zo snel mogelijk elektrisch bediend worden. De private pachters van De Lijn worden op proactieve wijze betrokken bij de strategie om de volledige vloot te elektrificeren.

N-VA

Hoe nobel we die doelstelling ook zouden vinden, dat is gewoonweg compleet onhaalbaar. Elektrische bussen zijn een stuk duurder, zijn niet zomaar ter beschikking om te kopen, en de laadinfrastructuur staat nog niet op punt. Wij pleiten voor een incrementele verbetering van de vloot. Evolutie, geen revolutie.

Open Vld

De Lijn heeft uit een internationale marktbevraging en na een interne analyse geleerd dat de vergroening best in fases uitgevoerd wordt. Deze analyse heeft geleid tot een realistisch plan om tegen 2035 emissievrij te rijden in heel Vlaanderen met bussen in eigen regie als met die van de partners-exploitanten. Er wordt dus hard gewerkt aan een vergroening, maar dit zal niet 100% voltooid zijn tegen 2030. Een eerste prioriteit is ook om volledig emissievrij te rijden in de steden.

PVDA

De busvloot van De Lijn is hopeloos verouderd, onze woonkernen snakken naar emissievrije bussen en busbouwers met veel expertise als Van Hool in Lier hebben nog steeds moeite om van de coronacrisis te herstellen. De oplossing ligt voor de hand: massaal investeren in lokaal geproduceerde elektrische bussen. Vlaams fractieleider Jos D'Haese legde daarvoor reeds een 'resolutie Van Hool' voor in het parlement om bij de toewijzing van bestellingen van De Lijn rekening te houden met duurzaamheid en lokale tewerkstelling. We willen het tempo verhogen en ervoor zorgen dat de volledige busvloot van De Lijn op tien jaar tijd gemoderniseerd en vergroend is. Met de wet Van Hool, die PVDA-kamerlid Peter Mertens al in 2018 voorstelde, nemen we lokale tewerkstelling op als criterium bij openbare aanbestedingen zoals die van elektrische bussen.

Vooruit

Elektrische bussen hebben vele voordelen: ze stoten geen schadelijke stoffen uit zoals CO₂ of fijn stof, zijn een pak stiller dan bussen met een verbrandingsmotor en zijn ook comfortabeler voor reizigers. Net als bij de MIVB zou de ambitie bij De Lijn moeten zijn om tegen 2030 volledig elektrisch te rijden en zo te voldoen aan onze klimaatdoelstellingen voor minder CO₂ en betere luchtkwaliteit. Jammer genoeg is er de afgelopen legislatuur kostbare tijd verloren gegaan. Door een gebrek aan middelen, te weinig bestellingen en lange levertermijnen. Extra middelen en een langetermijnvisie - met bestellingen bij Europese en lokale busbouwers - moeten De Lijn terug op weg zetten om deze ambitie te halen.

TERUGDRINGEN BROEIKASGASSEN

In de gewestelijke en federale regeerakkoorden wordt een becijferde implementatieroute opgenomen om -55% reductie broeikasgasuitstoot in 2030 (ETS + non-ETS) te realiseren.

De federale Staat en het Brussels en Vlaams gewest werden veroordeeld voor de schending van de mensenrechten en de zorgplicht wegens nalatig klimaatbeleid. Het Hof van Beroep legde een verplichte broeikasgasreductie van 55% tegen 2030 op ten opzichte van 1990. Het Waalse gewest werd niet mee veroordeeld omdat het de -55% doelstelling reeds decretaal verankerde, maar wordt verondersteld loyaal en constructief mee te werken aan het bereiken van de opgelegde reductie. Gezien er meerdere beleidstrajecten denkbaar zijn om de opgelegde reductie te bereiken, moet elke regering haar eigen gedetailleerde, begrote en gedocumenteerde routekaart opstellen ter realisatie van het te bereiken doel van -55%.

cd&v

GROEN

NVA
VOOR VLAANDEREN. VOOR WELVAART

open vld

pvda

VOORUIT

cd&v

We steunen de algemene Europese emissiereductiedoelstelling van ten minste 55% t.o.v. 1990 tegen 2030, en engageren ons om als België de lidstaatspecifieke doelstelling uit de Effort Sharing Regulation (ESR) (-47% t.o.v. 2005) te realiseren. Wat betreft de ETS-sectoren volgen we de logica en principes van het Europees emissiehandelssysteem (-62% t.o.v. 2005 tegen 2030).

Groen

Met de federale klimaatwet hebben we de Europese klimaatambities verankerd in het federaal beleid. Maar er is ook een juridische verankering nodig op Vlaams en interfederaal niveau, zodat de klimaatdoelstellingen afdwingbaar worden over legislatuurgrenzen heen. Om tegen 2030 de reductiedoelstelling van -55% te bereiken willen we dat alle beleidsniveaus werken met een klimaatbegroting die de inspanningen voor elke regering vastlegt. Burgers en middenveld willen we zoveel mogelijk betrekken bij het vormgeven van een eerlijk klimaatbeleid dat iedereen mee neemt. Een sterke Nationale Klimaatcommissie en een goede samenwerking tussen de verschillende regeringen is nodig om de klimaatinspanningen en de Europese klimaatmiddelen eerlijk te verdelen, de kansen volop te benutten en de nodige solidariteit met de landen in het Globale Zuiden te voorzien.

N-VA

Het opbod van doelstellingen en ambities in de strijd tegen klimaatverandering is een doel op zich geworden. Dit terwijl de strijd tegen klimaatverandering op zich al meer dan genoeg uitdagingen met zich meebrengt. De overheid heeft de moeilijke taak om een traject uit te tekenen voor de transitie die wij als maatschappij moeten doormaken. Uiteraard is het doel van belang, maar ook dat het haalbaar en betaalbaar blijft voor de burger en de ondernemingen.

Open Vld

Wij zijn uiteraard voor becijferde plannen om onze klimaatdoelstellingen te realiseren. België moet van Europa tegen 2030 echter geen 55% maar 47% van haar broeikasgasuitstoot in de non-ETS-sector realiseren. Het komt de verschillende overheden van ons land dan ook toe om maatregelen te nemen die deze doelstelling kunnen bereiken. De gewesten in deze zijn vooral bevoegd, daar waar de federale overheid kan ondersteunen. Wat betreft de ETS-sector, die valt onder Europese regelgeving en kent een inherent dalend pad richting 2030.

PVDA

Wij volgen de wetenschappelijke consensus dat een reductie van -55% broeikasgasuitstoot een absolute ondergrens als we de klimaatverandering willen terugdringen. Voor de klimaatdoelstelling van 2030 schuiven we, in lijn met de aanbevelingen van klimaatorganisaties, zelf eerder -65% als doelstelling naar voren. Om dit te bereiken pleiten voor een ambitieus sociaal klimaatbeleid, geen pestbeleid met klimaattaksen voor de werkende klasse.

Vooruit

België moet er alles aan doen om de klimaatopwarming te beperken. De klimaatcrisis aanpakken heeft gevolgen voor de hele samenleving: industrie, transport, gebouwen, landbouw, energie... Een concreet en becijferd plan is dus nodig. Het huidige Belgische energie- en klimaatplan is, na het samenvoegen van vier afzonderlijke plannen, een rommeltje. Voor Vooruit is het duidelijk: het klimaatbeleid moet beter en ambitieuzer. Elke regering moet binnen haar eigen bevoegdheden de verantwoordelijkheid opnemen om ambitieuze en sociaal-rechtvaardige maatregelen door te voeren. Zodat we iedereen meekrijgen. Deze maatregelen moeten bovendien samen één coherent energie- en klimaatplan vormen. Met concrete maatregelen om de uitstoot van broeikasgassen te reduceren met 55% tegen 2030. Daarbij moeten ook tussentijdse doelstellingen worden geformuleerd. Alleen zo kunnen we de klimaatcrisis samen aanpakken.

TERUGDRINGEN BROEIKASGASSEN

België en Europa leggen een wettelijke doelstelling vast om tegen 2040 de directe uitstoot van broeikasgassen met minstens 95% te verminderen ten opzichte van 1990, en streeft ernaar om tegen die datum klimaatneutraal te zijn.

Op basis van de conclusies van het IPCC-rapport van 20 maart 2023 (AR6 SYR) heeft de secretaris-generaal van de Verenigde Naties alle ontwikkelde landen gevraagd te streven naar klimaatneutraliteit tegen 2040 en alle opkomende landen om te streven naar klimaatneutraliteit tegen 2050. Deze doelstellingen zijn nodig om een traject te bereiken dat in overeenstemming is met het Klimaatakkoord van Parijs, d.w.z. om alles in het werk te stellen om de temperatuurstijging te beperken tot de planetaire grens van 1,5°C.

cd&v

GROEN

NVA
VOOR VLAANDEREN, VOOR WELVAART

open vld

pvda

VOORUIT

cd&v

We scharen ons achter de doelstelling van de Europese Klimaatwet om de Europese samenleving tegen 2050 klimaatneutraal te maken, maar wensen deze datum niet te vervroegen. Het is nu nog te vroeg een exact cijfer te plakken op de 2040-doelstelling. Die doelstelling en de inspanningsverdeling ervan over de lidstaten en sectoren heen moet voor ons in ieder geval op een kostenefficiënte manier gebeuren en gebaseerd zijn op een socio-economische impactanalyse.

Groen

Als we de klimaatinspanningen wereldwijd eerlijk willen verdelen, moeten we in het rijke Noorden, dus ook in Europa, streven naar een reductie van directe broeikasgasemissies met 80% tegen 2035 en -95% of zelfs klimaatneutraliteit tegen 2040. We volgen daarbij de aanbevelingen van de Europese adviesraad voor klimaatverandering, die rekening houdt met het eerlijk aandeel van Europa in het resterende koolstofbudget, oftewel het totale aantal broeikasgassen dat de atmosfeer kan dragen om klimaatopwarming te beperken tot 1,5°C. We mikken op een reductie van -95% tegen 2040, vergeleken met 1990, en streven zelfs naar klimaatneutraliteit tegen 2040 als dat mogelijk blijkt. Op Europees niveau ijveren we tijdens de komende legislatuur voor een Green Deal 2.0 met ambitieuze klimaatdoelstellingen voor 2035 en 2040 en aangepaste maatregelen.

N-VA

Laten we eerst de doelstellingen halen die we reeds vooropgesteld hebben, in plaats van de lat nog hoger te leggen nog voor de eerder gestelde doelstelling is gehaald. Klimaatneutraliteit blijft de ambitie, maar het opbod aan doelstellingen en timing is geen positieve zaak voor het draagvlak én mist realisme.

Open Vld

De Europese Commissie heeft ondertussen voor 2040 een doelstelling van gezamenlijk de broeikasgasuitstoot met 90% te reduceren. De klimaatwet voorziet klimaatneutraliteit tegen 2050. Die 2050-doelstelling blijft voor ons het doel waar we ons Europees en nationaal beleid op moeten enten. Het pad daar naartoe zal al heel zwaar en steil zijn. Een bijkomende tussendoelstelling is in die zin mogelijk niet wenselijk, gezien de kosten-optimale weg naar klimaatneutraliteit misschien tot een ander pad komt, waarbij de 90% voor de EU noch voor elk afzonderlijke lidstaat de beste optie is.

PVDA

Klimaatbeleid moet bepaald worden door wat wetenschappelijk noodzakelijk en mogelijk is, niet door wat haalbaar is binnen het beperkte kader van de winstlogica en de vrije markt. We pleiten voor een ambitieus sociaal klimaatbeleid. We hebben daarbij nood aan een switch: in plaats van mensen te pesten met klimaattaksen, moeten we de grote vervuilers aanpakken en een sociaal klimaatbeleid voeren dat in het voordeel is van de werkende klasse, zoals beter openbaar vervoer en door mensen te helpen om te investeren in isolatie en energiebesparing.

Vooruit

Vooruit pleit voor een ambitieus en sociaal-rechtvaardig klimaatbeleid. Met realistische doelstellingen. Vooruit ondersteunt de doelstelling van -90% tegen 2040. België moet ook voor 2050 klimaatneutraal zijn. Dit zal ingrijpende maatregelen vergen. Het is nu vooral tijd om die uit te rollen. Daarom wil Vooruit op 15 jaar alle Vlaamse woningen renoveren, onze mobiliteit radicaal anders organiseren, investeren in de industrie van de toekomst en massaal hernieuwbare energie installeren. Dit is niet enkel noodzakelijk voor het klimaat, het zal ook onze welvaart en levenskwaliteit verhogen.

TERUGDRINGEN BROEIKASGASSEN

Overheden voeren een verplichte koolstofvoetafdruk en klimaatroadmap in voor elk bedrijf in de zware industrie, inclusief wereldwijde scope 3 broeikasgasemissies, met onafhankelijke controle.

De huidige aanpak van de zware en sterk vervuulende industrie is het tegenovergestelde van wat nodig is om een koolstofarme economie uit te bouwen. Ter ondersteuning van haar transitie ontvangt de zware industrie tot 1 miljard euro per jaar aan compensaties, vrijstellingen en subsidies, maar haar CO₂-uitstoot daalt niet of te weinig. Steunmaatregelen hebben niet het gewenste effect en dragen nog te weinig bij tot een rechtvaardige industriële transitie.

cd&v

GROEN

NVA
VOOR VLAANDEREN. VOOR WELVAART

open vld

pvda

VOORUIT

cd&v

Het beschikken over een klimaatplan/klimaatroadmap is nu al verplicht voor grote en/of energie-intensieve ondernemingen (= 'zware' industrie) die binnen de energiebeleidsovereenkomsten (EBO's) steun aanvragen of gebruik willen maken van de compensatie voor indirecte carbonleakage (ICL). In dit klimaatplan wordt beschreven hoe de betrokken vestiging van de onderneming de transitie zal maken richting een koolstofarme bedrijfsvoering in een klimaatneutraal Europa in 2050. Scope 3 emissies worden veroorzaakt door activiteiten die niet onder controle staan van de eigen organisatie en moeilijk te verifiëren zijn. Enkel in het aankoopbeleid zijn er enkele aanknopingspunten. Ieder bedrijf moet in de eerste plaats voor de eigen deur vegen. Wij kiezen daarom voor de piste waarbij bedrijven er zelf voor kunnen kiezen die scope 3 emissies mee te nemen in hun Klimaatplan.

Groen

Groen wil een klimaatpact voor een duurzame industrie, waarin industriële bedrijven, middenveld en overheid afspraken maken over een rechtvaardige transitie. Bedrijven in de zware industrie laten we verplicht een klimaatplan opmaken in overleg met de ondernemingsraad of het Comité voor Preventie en Bescherming op het Werk. De vele subsidiestromen die nu naar bedrijven vloeien, willen we efficiënter, gericht en transparanter inzetten. Fossiele subsidies en blanco cheques bouwen we af. Overheidssteun koppelen we aan strikte voorwaarden en concrete resultaatsverbintenissen die in lijn liggen met de klimaatdoelstellingen van Parijs. Zo zetten we klimaatsubsidies in als hefboom om industriële bedrijven klimaatneutraal te maken, waarbij heldere afspraken gemaakt worden over CO₂-reductie, circulariteit, milieubescherming én het aanbieden van goeie, groene jobs.

N-VA

Verdere controle of er voldoende inspanningen gebeuren op vlak van klimaat mogen, maar dit mag niet in het absurde worden getrokken, noch mag die de economische groei in de weg staan.

Open Vld

Wij pleiten er in eerste instantie voor om de Vlaamse Energiebeleidsovereenkomsten (EBO's), waar alle energie-intensieve ondernemingen (niet alleen de industrie dus) vrijwillig kunnen toetreden, verder te evalueren en versterken zodoende bedrijven nog meer inzicht te laten verwerven in hun koolstofvoetafdruk en emissies én hen aan te zetten tot maatregelen. De meeste bedrijven in Vlaanderen stellen via die EBO's met name al vrijwillig audits en plannen op. Door toe te treden engageren ze zich bijv. om een energie-audit, klimaat-audit of klimaatroadmap op te stellen, hetgeen aantoont hoe ze klimaatneutraliteit tegen 2050 kunnen bereiken. Bovendien moeten ze i.k.v. het energieplan de maatregelen verplicht moeten uitvoeren wanneer deze rendabel zijn. Indien je tot een EBO-doelgroep behoort en bent toegetreden, krijg je van de overheid dan ook meer toegang tot financiële instrumenten. Via EBO's werd 2/3 van de EU energiebesparingsdoelstelling in Vlaanderen bereikt.

PVDA

De industriële transitie is essentieel om het klimaat te redden en onze jobs veilig te stellen. Het huidige beleid van cadeaus aan grote bedrijven bereikt geen van beide doelstellingen. We willen bindende normen om de nodige investeringen te garanderen, maar ook om de werkgelegenheid te beschermen en te ontwikkelen.

Vooruit

We danken een groot deel van onze welvaart en werkgelegenheid aan die industriële activiteit. Maar het zijn ook stuk voor stuk echte energieverslinders, die bovendien zeer afhankelijk zijn van geïmporteerde fossiele brandstoffen. Het Vlaamse industriebeleid bestaat vandaag echter uit een weinig strategische wirwar van bedrijfssubsidies, gratis uitstootrechten en fiscale voordelen ter waarde van miljarden euro's. Vooruit wil onze industrie klaarstomen voor de toekomst. Met een coherent industriebeleid. Daarbij koppelen we fiscale voordelen en subsidies aan afdwingbare klimaatvoorwaarden. Zo moedigen we onze industrie aan om snel duurzaam te worden.

TERUGDRINGEN BROEIKASGASSEN

Ons energieverbruik wordt gehalveerd tegen 2050.

Een energiescenario dat het mogelijk maakt om ons energiesysteem koolstofvrij te maken, moet niet alleen de ontwikkeling van hernieuwbare productie integreren, maar ook energiebesparing maximaliseren. Zoniet is het gebaseerd op de niet-duurzame exploitatie van natuurlijke hulpbronnen en op de massale beschikbaarheid van technologieën die onvoldoende of helemaal niet beschikbaar zijn. Energiescenario's zoals het Clever-scenario, het CAP-scenario op EU-niveau of het Belgium Low Carbon-scenario, gebaseerd op beschikbare technologieën en een rationeel gebruik van hulpbronnen, voorspellen een halvering van het energieverbruik tegen 2050.

cd&v

GROEN

NVA
VOOR VLAANDEREN. VOOR WELVAART

open vld

pvd

VOORUIT

cd&v

België zal de noodzakelijke maatregelen nemen om te voldoen aan de vereiste energiebesparing onder artikel 8 van de herziene Energy efficiency directive (EED). Voor 2050 is er nog geen Belgische doelstelling. Elia voorziet in haar meest ambitieuze elektrificatiescenario een reductie van de finale energievraag met -42% in 2050 t.o.v. 2018. Nog verder gaan lijkt ons onhaalbaar en bovendien onnodig, zolang Europa in 2050 klimaatneutraal is, speelt het energieverbruik op zich geen rol. [Het referentiejaar is uit deze vraagstelling niet duidelijk].

Groen

De schoonste en goedkoopste energie is de energie die we niet gebruiken. We kunnen gigantisch veel winst boeken door onze energievraag te verminderen. Niet door in te boeten op ons comfort, of terug te gaan in de tijd. Wel door minder energie te verspillen en slimmer om te gaan met energie, grondstoffen en ruimte. Verschillende studies wijzen uit dat we onze finale energievraag tegen 2050 kunnen halveren door te investeren in elektrificatie en energiebesparende maatregelen zoals bijvoorbeeld het isoleren van onze woningen, meer en beter openbaar vervoer of een meer circulaire economie. Zo zetten we reuzenstappen voor het klimaat en wordt de transitie gemakkelijker, goedkoper en rechtvaardiger.

N-VA

We moeten als maatschappij efficiënter omgaan met energie en waar mogelijk ons energieverbruik proberen verminderen. Maar het is een illusie om te denken dat we het energieverbruik kunnen halveren de komende decennia, zeker als het gaat om elektriciteit. Denk maar aan de doorgedreven elektrificatie maar ook allerlei nieuwe elektrische toestellen die de kop op steken. Het mag niet de bedoeling zijn om de economische groei te verhinderen.

Open Vld

In zowat alle nationale scenario's van bijv. het Federaal Planbureau en Energyville wordt tegen 2050 rekening gehouden met een sterk gedaald finaal energieverbruik. Of dat effectief zo dient te worden nagestreefd, is een andere vraag. Het is vooral een kwestie van te kiezen voor energie-efficiënte technologieën en toepassingen, waarbij zowel primair als finaal energieverbruik dalen. Anderzijds is het vooral belangrijk, en dus belangrijker dan die halvering, dat het energieverbruik dat er zal zijn vooral gebaseerd is op energievriendelijke bronnen.

PVDA

Met ons "Doe de Switch"-investeringsplan willen we de komende jaren de levenskwaliteit van de werkende bevolking verbeteren en vergroenen en ons energieverbruik halveren. Dat doen we met massale publieke investeringen in hernieuwbare energie, woningrenovatie en openbaar vervoer. Met ons publiek investeringsplan verlagen we de energiefactuur, halen we de uitstoot naar beneden en creëren we massaal degelijke, duurzame jobs.

Vooruit

De energietransitie begint bij het efficiënter gebruik van energie. Vooruit stelt daarom maatregelen voor om minder energie te verspillen in alle sectoren: industriële processen hertekenen, woningen renoveren, inzetten op duurzaam transport, etc. Daarnaast moeten we onze energie duurzaam opwekken. Vandaag wordt het overgrote deel van onze energievraag voorzien door fossiele brandstoffen. Die moeten er op termijn uit. Ze zullen in grote mate worden vervangen door duurzaam opgewekte elektriciteit. Het grote voordeel is dat fossiele brandstoffen niet één-op-één moeten vervangen worden. Elektrificatie heeft namelijk een groot voordeel: het is veel energie-efficiënter dan de verbranding van fossiele brandstoffen. Op die manier zal de totale energievraag dalen, terwijl de welvaart toeneemt.